

Шта знам о Црвеном крсту

план радионица
за 4. разред
основне
школе

1876

Црвени крст Београд
Red Cross of Belgrade

Уз подршку:
ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА
СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО

Назив публикације	Шта знаш о Црвеном крсту план радионица за 4. разред основне школе
Издавач	Црвени крст Београд
Приручник приредиле:	Славица Мусић, Анита Марковић
Консултације:	Јасмина Оливерић, Јулија Котал-Јеврић, Бојана Бањевић
Превод видео клипова:	Вук Граовац
Глумили у видео клиповима о првој помоћи:	Марко Маљковић, Мина Антић
О добровољно давалаштву крви у видео клипу говоре:	Милош Вуковић, Ивана Ђерић, Лука Вучковић, Лука Стојановић, Дарја Ружић, Милица Видић
Лектура и коректура:	Катарина Албијанић, доц. др Катарина В. Беговић
Штампа:	Црвени крст Вождовац
Издање:	Прво
Тираж:	500
Подршка:	Градска управа града Београда, Секретаријат за здравство

Шта знам о Црвеном крсту

план радионица за 4. разред основне школе

Предговор

Квиз Шта знаш о Црвеном крсту промовише хумане вредности

Поштовани наставници,

Активности садржане у овом приручнику замишљене су као мини циклус од четири повезане радионице, које ће вам помоћи да ученике упознате са историјатом, вредностима и главним активностима Црвеног крста, једне од најстаријих и најмасовнијих хуманитарних организација у свету и код нас.

На занимљив и пријемчив начин, прилагођен узрасту ученика нижих разреда основне школе, а пре свега ученицима четвртог разреда, предложене радионице представљају проверен и практичан алат помоћу којег малишане можете да, кроз искуство заједничког учења, припремите и за учешће у такмичењу Квиз Шта знаш о Црвеном крсту. Радионице су детаљно разрађене, тако да је потребна минимална припрема.

Приручник, садржај радионица и додатне материјале можете наћи на сајту Црвеног крста Београд на адреси <https://www.crvenikrst011.org.rs/blog/kviz/>

Било да сте ветеран или почетник у наставничкој професији, желимо вам сваки успех и лично осећање задовољства у свом племенитом позиву. Радујемо се будућем сусрету са вашим ученицима и желимо вам добру забаву и дружење, како током радионица тако и на самом Квизу.

Ваш Црвени крст Београд

Увод

Четири радионице које одмах могу да се изведу са одељењем треба да подстакну занимљиве дискусије међу ученицима и усвајање нових знања

Црвени крст традиционално сваког маја током Недеље Црвеног крста организује општинска такмичења ученика 4. разреда основних школа, а крајем маја и Градско такмичење под називом Квиз Шта знаш о Црвеном крсту.

Циљ овог Квиза је да малишане упозна са основним вредностима Црвеног крста и подстакне их да израсту у хумане грађане.

Цела наша планета и сви људи на њој непрестано еволуирају и мењају се. Развој технологије доноси невероватне промене па нове генерације деце одрастају у битно различитом окружењу у односу на оно које су имале генерације пре неколико деценија или чак само неколико година уназад.

Вредности за које се залаже Црвени крст, активно промовисање доброте, хуманости и солидарности међу људима, бризи о сваком члану друштва и залагању за позитивне промене у локалној заједници, остају исте.

Ове вредности на којима почива и опстаје цивилизација, морају се непрестано преносити новим генерацијама. У њему своју улогу имају сви, а пре свега породица, школе, медији, верске заједнице, спортска удружења као и сва удружења која окупљају људе који цене алтруистичне вредности.

Црвени крст се труди да том циљу допринесе кроз своје бројне активности. Једна од њих је и Квиз Шта знаш о Црвеном крсту. Верујемо да ће свим учесницима Квиза у трајном сећању остати ове вредности и да ће барем донекле утицати на то да израсту у свесне, заинтересоване и активне грађане.

Прим. др сц. мед. Весна Либек
председница Црвеног крста Београд

О квизу

Циљ Квиза је да ученике упозна са најстаријом и најмасовнијом хуманитарном организацијом и подстакне их да и сами постану активни хумани грађани

I ПРИПРЕМА РЕАЛИЗАТОРА	
Реализатори – учесници обуке	Наставници 4. разреда основних школа
Где се обука одржава	Црвени крст Београд, Симица 19
Када се обука одржава	Током марта
Колико траје обука	Око четири сата
Ко изводи обуку	Стручни сарадници Црвеног крста Београд
Материјал за припрему ученика	План радионица, видео-клипови, слајд-презентације, питања за проверу знања
II ОБУКА УЧЕНИКА	
Циклус од четири радионице	Радионице реализују наставници у свим одељењима 4. разреда – током марта и априла
Формирање тима за такмичење	Тим се формира од четворо највише мотивисаних ученика – у априлу
Припрема тима за такмичење	Додатни сусрет за упознавање са пропозицијама такмичења – током априла и маја
Материјал за припрему такмичара	Појмовник Црвеног крста
III ТАКМИЧЕЊА – КВИЗ	
Прва фаза – општинска такмичења	Крајем априла или првом половином маја, на позив општинских организација Црвеног крста
Финале Квиза – Градско такмичење	Крајем маја, у организацији Црвеног крста Београд
IV ТЕМЕ И САДРЖАЈ РАДИОНИЦА	
Основне вредности Црвеног крста	Увод у хуманост - На којим вредностима и знањима се заснива Црвени крст
Историјат Црвеног крста и Црвени крст данас	Како је настао најстарији и најмасовнији покрет на свету; шта данас раде запослени и волонтери Црвеног крста, како и коме помажу
Добровољно давалаштво крви	Једна од најважнијих активности Црвеног крста
Прва помоћ	Зашто је важно да што више људи научи како се примењује прва помоћ

Садржај

Препоручујемо да се са сваком радионицом унапред упознате и припремите, како би извођење активности могло да буде опуштено и свима на задовољство

09	Радионица 1: Увод у хуманост	Прва радионица бави се појмом хуманости. Ученици на крају ове радионице треба да разумеју зашто је хуманост важна за сваког човека, и шта то конкретно може да значи у нашим животима, а до тога ће их довести ова радионица – корак по корак.
21	Радионица 2: Како је све почело	Друга радионица упознаје децу са настанком невероватне идеје о Црвеном крсту и развојем покрета који је током стопедесетогодишњег постојања израстао у најмасовнију хуманитарну организацију на свету.
35	Радионица 3: Будући даваоци крви	Трећа радионица упознаје децу са добровољним даваштвом крви. Наука није смислила начин да крв вештачки произведе, па понекад једини начин да неко преживи јесте помоћ добровољних давалаца крви.
51	Радионица 4: Прва помоћ – супермоћ	Четврта радионица охрабриће децу да усвоје неколико основних поступака у пружању прве помоћи и да разумеју да су способни да у критичним ситуацијама помогну повређеној особи.
62	Припрема за такмичење: Питања за проверу знања	Након што се формира четворочлана екипа такмичара која ће учествовати на квизу Црвеног крста, ученици ће научити о пропозицијама такмичења и провериће своје знање за Квиз питањима на која ће тимски одговарати.

1

Увод у хуманост

ЦИЉ: РАЗУМЕВАЊЕ ПОЈМА И ИДЕЈЕ
ХУМАНОСТИ, ПРВОГ ПРИНЦИПА
ЦРВЕНОГ КРСТА

РАДИОНИЦА 1

Трајање: 45 минута
Број
учесника: До 20
Узраст: 9–12 година
Предмети: • Грађанско
васпитање
• Свет око
нас
• ЧОС
Припрема: План
радионице

Тема радионице

Информација за наставнике

Црвени крст је најстарија и најмасовнија хуманитарна организација на свету. Црвени крст је основан на идеји хуманости, те је појам хуманости неопходан да би се разумело шта Црвени крст ради.

Прва радионица ученике корак по корак води ка томе да разумеју појам хуманости, почев од тога шта значи бити човек, па до схватања како и ми сами можемо бити хумани у свакодневном животу.

План радионице

Кратки подсетник за агенду реализације

	Активност	Опис
1.	Уводни део: <i>Ја сам човек зато што...</i>	Деца одговарају на питање шта је то што нас чини људима.
2.	Развијање свести: Од човека до људског рода, људскости и хуманости	Рашчлањавање и дефинисање основних појмова који су у вези са хуманошћу. Сличности и разлике међу људима.
3.	Развијање свести: Шта значи бити хуман	Усвајање појма хуманости и појмова који су са њим повезани. Испитивање и проверавање ових појмова.
4.	Предузимање акције: Помагање другима	Помагање другима је основни задатак Црвеног крста. Сви људи треба да уче како да помогну и себи и другима.
5.	Закључак: Зашто помагати другима	Завршна активност је дискусија – деца заједно одговарају на питање зашто је потребно и добро помагати другима.

ДО КРАЈА ОВЕ РАДИОНИЦЕ УЧЕНИЦИ ЋЕ:

- ✓ моћи да објасне шта нас чини људима
- ✓ разумети појмове *људски род, људскост и хуманост*
- ✓ моћи да објасне шта значи бити хуман
- ✓ разумети зашто је добро помагати другима

Уводно објашњење

Информације за наставнике и волонтере

Црвени крст је хуманитарна организација. У реду, али шта то заправо значи? Активности у овој радионици осмишљене су тако да помогну ученицима да поступно дођу до разумевања појмова *човек, људски род, људскост и хуманост*. Радионица се завршава закључивањем о томе зашто треба помагати другима.

1. Уводни део: *Ја сам човек зато што...*

Шта је то што је заједничко свим људима

Уводни део радионице почиње отварањем дискусије која треба да охрабри ученике да одговоре на питање шта нас чини људима. Ова активност заснива се на заједничком учењу.

- а) Простор у учионици организујте тако да ученици могу слободно да се крећу. Ученици треба да стану у круг. Сваки други ученик треба да се окрене ученику са своје леве стране – они ће представљати пар у овој активности. Уколико је број ученика непаран, и наставник се може укључити у активност.
- б) Када су сви ученици формирали парове, свако треба да одговори шта нас чини људима тако што ће довршити реченицу *Ја сам човек зато што...* Одговарају један па други ученик из сваког пара. Активност треба да траје око један минут.

Процена наученог

- ✓ Опсервација наставника
- ✓ Питања наставника/ученика

Препоручује се да следеће стратегије укључите у радионицу:

Време за смишљање одговора

- ✓ Омогућите ученицима да барем пет секунди размисле о одговору на свако питање.

Правило: сви учествују!

- ✓ Од свих ученика очекује се да буду активни, а сви одговори биће вредновани. Наставник може прозвати било ког ученика, али би било добро да сви ученици самостално дођу до одговора.

Повратне информације

- ✓ Ученике редовно питајте да ли су разумели све појмове. Потрудите се да им објашњавате непознато и нејасно док им не постане пријемчивије и јасније.

ШТА ЈЕ ПОТРЕБНО ЗА ОВУ РАДИОНИЦУ

- ✓ 4 папира А3 формата
- ✓ Фломастери
- ✓ Слајд-презентација *Деца у свету*
- ✓ Цртеж контуре људског тела

Сугестија

Док ученици не стекну навику да кроз дискусију размењују идеје, биће потребно да усмеравате активности тако што ћете ученицима давати инструкције попут: *У реду, пример за одговор може бити: 'Ми смо људи зато што нам је неопходна вода да бисмо преживели' (или храна, или одређена температура и сл.).*

Напомена

У овој фази радионице важније је да ученици размењују идеје него да се процењује да ли су њихови одговори тачни или нетачни. Ова уводна активност треба да вам омогући да процените ниво њиховог разумевања теме.

- в) Након што су парови између себе разменили идеје за одговоре на питање шта нас чини људима, објасните ученицима да сада свако треба да представи свог пара и да каже како је он довршио реченицу, користећи следећу формулацију: *Ово је ... (име другог ученика). Ми смо људи зато што ... (одговор који је пар рекао).* Ви на табли записујте одговоре које ученици наводе (одговори нека остану на табли јер ће вам бити потребни у наредним активностима).

2. Развијање свести: Од човека до људског рода, људскости и хуманости

Разматрање основних појмова

Неким ученицима овог узраста појам хуманости може бити непознат. Активности у овом делу радионице осмишљене су тако да ученицима разјасне везу између појмова: *човек, људски род, људскост и хуманост.*

Дефиниција 1: Људски род је заједнички назив за све људе.

Објасните да се појам **људски род** користи када желимо да обухватимо све људе на свету.

Дефиниција 2: Људскост је појам који се односи на све оно што нас чини људима.

Објасните да се појам **људскост** односи на све оно што нас чини људима и подсетите ученике на прву активност у радионици, у којој смо одговарали на питање шта је то што нас чини људима (подсетите их да су одговори записани на табли). Помозите им да разумеју да се појам људскости односи на све оно што нас чини људима, дакле, и позитивне особине (као што су нпр. доброта, љубазност и слично), али и на негативне особине, тј. слабости (нпр. љутња, завист, чињење грешака и слично), зато што ниједан

човек није потпуно савршен. Посебно нагласите деци да је, када причамо о људскости, важније оно што нам је свима заједничко него оно по чему се разликујемо (нпр. боја косе, боја коже, висина, језик којим говоримо, земља у којој живимо и слично).

У овој активности формирајте мале групе од по четири ученика. Циљ активности је да се подробније разјасне појмови људскости и људског рода.

- а) Свакој малој групи дајте један велики папир (А3 формат) на којем треба да нацртају контуру људског тела.
- б) Прикажите ученицима слајд - презентацију са фотографијама деце из различитих култура и земаља. Њихов задатак је да пажљиво погледају фотографије и да пронађу сличности и разлике које имају са том децом. Сличности треба да испишу унутар контуре људског тела на свом цртежу, а разлике треба да испишу изван контуре. Ова активност би требало да траје највише 10 минута.
- в) Док се мале групе баве уочавањем и записивањем сличности и разлика, ви на табли направите табелу са четири групе појмова: Основне потребе, Осећања, Односи, Поступци/дела.
- г) Када групе заврше записивање сличности и разлика, позовите по једног представника из сваке мале групе да целом одељењу изнесе сличности и разлике које је његова група уочила на приказаним фотографијама.

Напомена

У овој фази није кључно да ли ће ученици дати тачан или нетачан одговор, већ то да их подстакнете да размисле о појмовима који су у вези са хуманошћу – подстакните их да размишљају својом главом.

Сугестија

Уколико неко дете да неубичајену идеју, такву да захтева да се преиспита, можете рећи нпр.: *То је интересантна идеја. Можемо је касније истражити, или: Нисам сигуран/ сигурна да је то тако, можемо о томе попричати мало касније.*

Како представници износе своја запажања, у интеракцији са њима ви свако запажање запишите у једну од четири групе. На пример:

Основне потребе: свима су нам потребни храна, вода, ваздух, топлота, сан, одећа и слично.

Осећања: сви некада можемо да осећамо срећу, тугу, страх, разочарање, љутњу; да се осећамо вољеним, да волимо и слично.

Односи са другима: све су нас родиле мајке; сви припадамо људском роду; сви желимо да имамо пријатеље и слично.

Поступци/дела: сви можемо да будемо фини и љубазни према другима; да помогнемо другима; да покажемо бригу, разумевање и слично.

3. Развијање свести: Шта значи бити хуман

Синоними: човекољубив, несебичан, добар, саосећајан

До овог тренутка ученици су боље разумели појам људскости и спознали које су заједничке особине људског рода.

Циљ следеће активности је да продуби идеје и одговоре из претходних активности и да ученицима помогне да разумеју комплексније појмове, нпр. хуманост – шта значи бити хуман.

Питајте ученике да објасне шта значи бити хуман. Саслушајте неколико идеја ученика, а затим објасните да **бити хуман значи бити човекољубив, несебичан, љубазан, добар, саосећајан са другима.**

Објасните ученицима да **бити хуман** може значити да према другом бићу показујемо **осећања** (љубав, саосећајност, разумевање и слично), али да се односи и на оно што **чинимо** за друге (пружање помоћи).

Ова активност ученицима треба још више да приближи шта значи бити хуман, и то тако што ћете заједно истражити ове сродне појмове: **доброта, брига за друге и помагање другима.**

- а) Обезбедите довољно простора за кретање ученика (уклоните клупе и столице). Објасните ученицима да на ваш знак треба да почну тихо да ходају по просторији, док размишљају о одговору на питање које ћете им поставити.
- б) Када смисле одговор на питање које сте им поставили, ученици треба да подигну руку, да погледом потраже друго дете које је такође смислило одговор (тј. подигло руку) и да приђу једно другом. Они ће бити пар у овој активности. Имаће задатак да у пару продискутују о питањима која ћете им поставити.
- в) Када су сви ученици пронашли себи пара за ову активност, треба у паровима да поразговарају. Требало би свом пару да испричају своје идеје и одговоре.
- г) Када ученици заврше први круг размене идеја и одговора, активност наставите са новим питањима, а ученике подстакните да по истом принципу формирају нове парове.

Сугестија

Док се ученици не навикну на овакав начин размене идеја, можда ће им бити потребно да их додатно усмеравају инструкцијама попут: *У реду, ходајте полако и размишљајте о одговору, или нпр.: Ако сте смислили одговор, подигните руку, али немојте давати одговор наглас.*

Задаци које ћете поставити ученицима:

①

Сетите се ситуације или догађаја када је неко био добар према вама, и када сте ви били добри према некоме.

②

Сетите се ситуације када је неко био брижан према вама (бринуо се о вама, показао бригу), и када сте ви показали да бринете о некоме.

③

Сетите се ситуације када вам је неко помогао око нечега, и када сте ви некоме помогли.

д) На крају сваког круга питања, позовите барем један пар да са целим одељењем подели своје одговоре. Подстакните ученике да кажу шта им се догодило, тј. шта је неко други учинио за њих или они за неког другог, а за шта можемо да кажемо да је **хумано** (нпр. показивање бриге, љубазности, помагање).

4. Предузимање акције: Помагање другима

Помагање је основни задатак Црвеног крста

Ова активност треба да подстакне ученике да обратe пажњу на то шта значи помагање. Помагање је у основи онога што Црвени крст ради. Црвени крст је организација која постоји да би пружала помоћ свима којима је то потребно. Црвени крст сматра да је потребно све људе научити како да помогну себи и другима и подстицати их на то.

За ову активност на табли нацртајте једноставну контуру људског тела, као што је понуђено у прилогу на стр. 19. Подстакните ученике да размисле о питањима у наставку, а њихове одговоре испишите у цртежу контуре према следећим инструкцијама:

- а) Размислите на које начине можете да помогнете сами себи да се осећате добро, срећно, сигурно (нпр. пазити када прелазите улицу, обући се топлије када је напољу хладно и слично). Одговоре ученика упишите у пределу главе.
- б) Размислите на које начине други људи – код куће, у школи, у локалној заједници или у држави помажу да се осећате сигурно, добро, срећно (нпр. родитељи нам обезбеђују одећу и храну; учитељи нас уче разним корисним знањима и вештинама; другари у школи нам позајме прибор када га заборавимо; у сваком граду постоје пешачки прелази и семафори да бисмо безбедно прешли на другу страну улице; ђубретари односе отпад како би улице биле чисте и слично). Ове одговоре упишите у пределу нижег дела тела и ногу.
- в) Размислите о томе шта бисте ви могли да урадите како бисте помогли некоме у кући, школи, локалној заједници, граду да би се и други осећали добро, сигурно, срећно (нпр. помагање родитељима у кућним пословима; помагање другарима око домаћих задатака; осмехнути се некоме из зграде и љубазно му пожелети добар дан и сл.). Одговоре деце упишите на цртежу на табли у пределу руку, које симболизују наш рад и дела.

Предлог за активност

Све организације Црвеног крста редовно прикупљају добровољне прилоге од грађана (очувану половну одећу и обућу, посуђе, школски прибор, књиге и сл.) и прослеђују их онима којима је то неопходно.

И ви можете организовати своју хуманитарну акцију. Ученицима можете да предложите да током једне седмице у **кутији** коју ћете поставити у учионици, скупљају помоћ за сиромашне вршњаке, нпр. школски прибор, књиге за децу, грицкалице и слаткише. На крају, сакупљене ствари можете донирати локалној организацији Црвеног крста, која ће их проследити малишанима којима ће то помоћи да реше неке животне проблеме.

Напомена

Успешност радионице на крају ће моћи да се процени по мери у којој ученици могу да:

- ✓ објасне шта нас чини људима
- ✓ разумеју појмове *људски род, људскост и хуманост*
- ✓ разумеју зашто је добро помагати другима
- ✓ изведу заједничку хуманитарну акцију за добробит сиромашних вршњака из локалне заједнице

5. Закључак: Зашто помагати другима

Помагање је прави начин да се сви добро осећају

Закључите радионицу дискусијом са целим одељењем о томе зашто је важно помагати другима. У зависности од преосталог времена, завршну активност можете извести на један (или више) од понуђених начина:

- Затражите од ученика да размисле о томе зашто помажемо другима. Уколико је ученицима по-требна помоћ, можете користити форму **започете реченице**, коју ћете исписати на табли, нпр. *Помагање другима је важно и добро зато што...*
- Можете заједно саставити **акростих** о хуманости тако што ће сваки ред песме почињати следећим словом речи **ХУМАНОСТ**.
- Ученици могу да напишу **кратак састав** о дану када им је неко помогао или дану када су они некоме помогли. Објасните ученицима да је потребно да напишу шта се догодило и како су се осећали због тога.
- За млађе ученике или оне којима писање не иде од руке, понудите да на папиру опцртају контуру **своје шаке**, а онда у сваки прст упишу или нацртају по један разлог зашто је добро помагати другима.

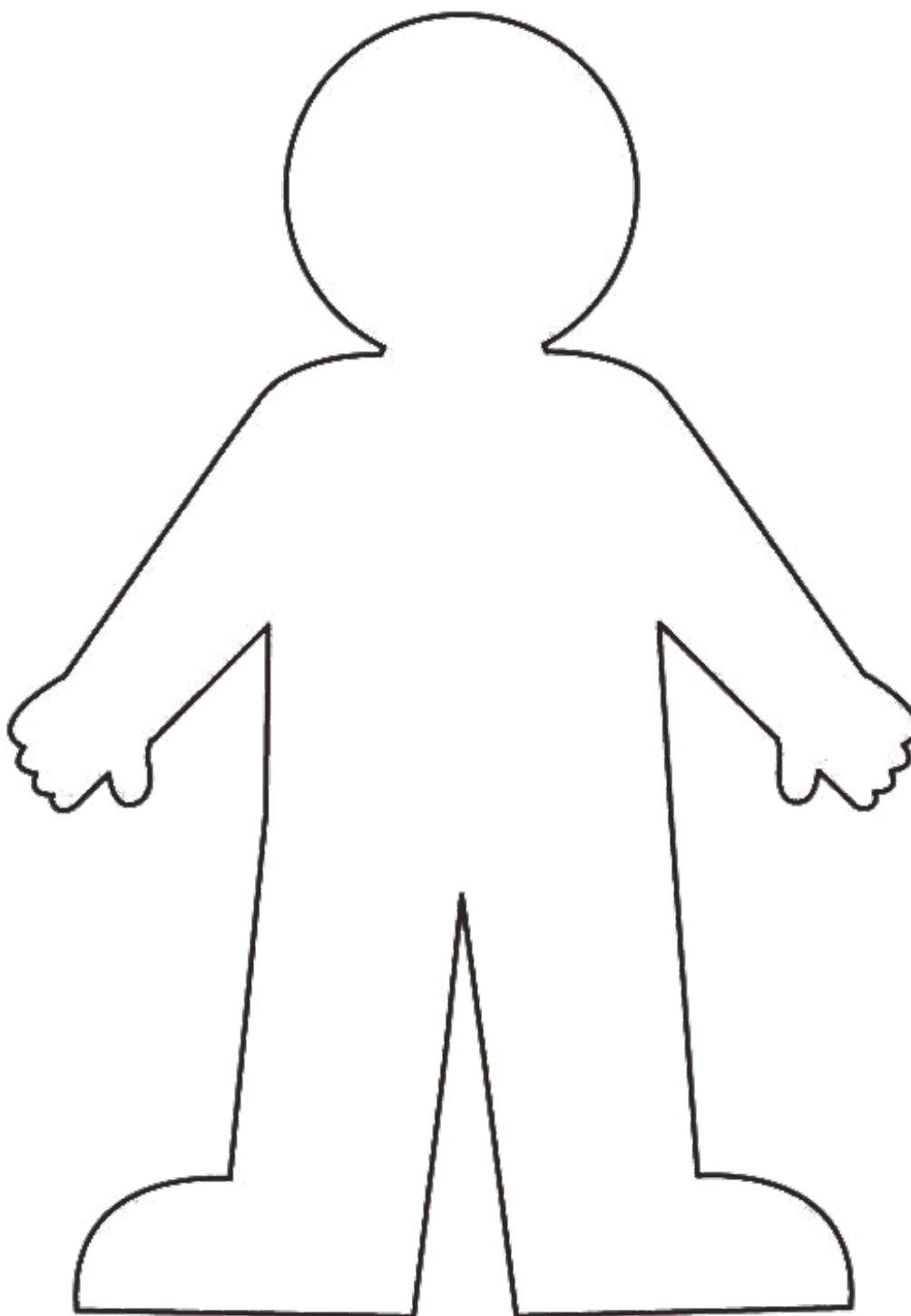
Закључите радионицу тако што ћете деци објаснити да људи понекад могу доживети несрећну ситуацију – земљотрес, пожар, поплаву или сукоб (нпр. рат). Питајте ученике зашто је важно да људима које снађе несрећа помогнемо. Током дискусије покушајте да се вратите на идеју хуманости – на то да бити хуман значи бити љубазан, саосећајан и користан онима којима је потребна помоћ, чак и ако су то људи које не познајемо и које можда никада нећемо упознати. Објасните да у кризној ситуацији они који би иначе

другима пружили помоћ можда неће моћи да је пружи, него ће она њима самима бити потребна. Објасните да када ми не можемо директно да помажемо, онда организације попут Црвеног крста шаљу своје запослене и волонтере да помогну онима који пате и којима је помоћ потребна.

Додатне информације и ресурси:

- Материјали Црвеног крста Београд за Квиз Шта знаш о Црвеном крсту
- British Red Cross, free educational materials from www.redcross.org.uk/education

Илустрација: <https://www.docformats.com/12-body-outline-templates/>

2

Како је све почело

ЦИЉ: РАЗУМЕВАЊЕ ИСТОРИЈЕ НАСТАНКА
И РАЗВОЈА ИДЕЈЕ ЦРВЕНОГ КРСТА

РАДИОНИЦА 2

Трајање: 90 минута
Број
учесника: До 20
Узраст: 9–12 година
Предмети: • Грађанско
васпитање
• Свет око
нас
• ЧОС
Припрема: План
радионице

Тема радионице

Информација за наставнике

Црвени крст је изузетно значајна организација која постоји у свакој локалној заједници на свету. Циљ Црвеног крста је пружање помоћи свим људима којима је помоћ потребна, без обзира на пол, узраст, верско или политичко опредељење, социјални статус, здравствено стање или било коју другу разлику. Црвени крст је основан пре више од 150 година и од тада до данас учествује у организованом пружању помоћи у свим кризама које задесе различите заједнице.

План радионице

Кратки подсетник за агенду реализације

Активност	Опис
1. Уводно објашњење: <i>Шта је Црвени крст</i>	Црвени крст је најстарија и нај-масовнија хуманитарна мрежа на свету.
2. Како је настао Црвени крст	Црвени крст се развио из генијалне идеје и поступака једног човека, вођеног својим осећањима.
3. Саставни делови Црвеног крста	Међународну мрежу Црвеног крста чине: Међународни комитет, 192 национална друштва и Међународна федерација.
4. После 150 година – шта данас ради Црвени крст	Црвени крст чини 150 година сјајне историје пружања помоћи појединцима и заједницама у тренуцима највећих криза.
5. Занимљиве чињенице о Црвеном крсту	Презентација на слајдовима помоћи ће ученицима да сазнају занимљивости о Црвеном крсту.

ДО КРАЈА ОВЕ РАДИОНИЦЕ УЧЕНИЦИ ЋЕ:

- ✓ разумети историјат настанка идеје Црвеног крста
- ✓ сазнати о Анрију Динану, оснивачу Црвеног крста
- ✓ научити које су основне вредности на којима Црвени крст заснива свој рад

КАКО ЈЕ СВЕ ПОЧЕЛО

РАДИОНИЦА 2

Уводно објашњење

Уводне информације за наставнике

Хуманост је најважнија реч у Црвеном крсту. На хуманости се заснива цео рад Црвеног крста.

Ова радионица треба да помогне ученицима да разумеју како је настала идеја Црвеног крста, како се покрет Црвеног крста развио и како функционише данас, више од 150 година од свог настанка.

1. Шта је Црвени крст

Хуманитарна организација – увек ту када је најтеже

Црвени крст је најстарија и најмасовнија хуманитарна мрежа на свету. Црвени крст помаже свим људима када се нађу у ситуацији кризе, нпр. када се десе земљотрес, поплава, рат или слично.

Црвени крст је велика организација која има три основна саставна дела, са помало компликованим називима:

1. Међународни **комитет** Црвеног крста
2. Међународна **федерација** друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца.
3. **Национална друштва** Црвеног крста и Црвеног полумесеца.

Процена наученог

- ✓ Опсервација наставника
- ✓ Питања наставника/ученика

Препоручује се да следеће стратегије укључите у радионицу:

Време за смишљање одговора

- ✓ Омогућите ученицима да барем пет секунди размисле о одговору на свако питање.

Правило: сви учествују!

- ✓ Од свих ученика очекује се да буду активни, а сви одговори биће вредновани. Наставник може прозвати било ког ученика, али би било добро да сви ученици самостално дођу до одговора.

Повратне информације

- ✓ Ученике редовно питајте да ли су разумели све појмове. Потрудите се да им објашњавате непознато и нејасно док им не постане пријемчивије и јасније.

ШТА ЈЕ ПОТРЕБНО ЗА ОВУ РАДИОНИЦУ

- ✓ Анимирани филм **Прича о једној идеји** (3.30 мин.)
- ✓ Анимирани филм о **Међународном комитету Црвеног крста** (2 мин.)
- ✓ Анимирани филм **Која је разлика између црвеног крста, полумесеца и кристала** (1.44 мин.)
- ✓ Кратак филм **Свуда за сваког** (1.08 мин.)
- ✓ Слајд-презентација 12 **занимљивих чињеница**

2. Како је настао Црвени крст

Како је рођена идеја о оснивању прве хуманитарне организације на свету

Црвени крст је настао захваљујући поступцима и идеји једног човека, вођеног искреним осећањима. Његова идеја се развила давно, давно, пре чак 150 година. Како се то десило?

Швајцарски трговац по имену **Анри Динан** једног дана решио је да крене својом кочијом у Италију како би срео моћног француског цара Наполеона Трећег. Желео је да са њим склопи неки пословни договор. Међутим, није успео у тој намери јер је успут у селу Солферино набасао на страшну битку зарађених војски. Видео је на хиљаде војника, убијених и рањених који су звали упомоћ, али није било никога да им помогне. Анри Динан је био потресен због патње рањеника и одлучио је да прекине своје путовање како би им помогао. Сам не би могао да постигне много. Због тога је кренуо да од врата до врата позива људе из околних места како би сви заједно помогли рањеницима – **утешили их, дали им воду и храну, превили им ране. Записивао је последње речи** оних који су били на измаку снага и писма касније послао њиховим породицама. Без тога, они не би знали шта се догодило.

На овај начин учвршћене су неке од вредности на којима се и дан-данас заснива рад Црвеног крста:

- ✓ **Хуманост** – помагање свима којима је помоћ потребна.
- ✓ **Неутралност** – Црвени крст, исто као судија на утакмици, не навија ни за једну страну.
- ✓ **Непристрасност** – сви су људи исти без обзира одакле долазе, које су боје коже, религије и које културе. Црвени крст брине о свим људима и припада свима на овој планети.
- ✓ **Добровољност** – сви који желе, треба и могу да помогну, као волонтери – људи добре воље.

Напомена

Рад Црвеног крста заснива се на **седам основних принципа (вредности)**. Црвени крст се у свим својим активностима руководи овим вредностима:

1. Хуманост
2. Непристрасност
3. Неутралност
4. Независност
5. Добровољност
6. Јединство
7. Универзалност

Прикажите ученицима кратки анимирани филм **Прича о једној идеји**. Након филма покрените са ученицима дискусију око питања:

1. Шта мислите како се осећао Анри Динан када је стигао у Солферино?

2. На које начине је Анри Динан помогао рањеницима?

3. Кога је Анри Динан позвао да помогне рањеницима?

4. Које вештине су морали да имају помагачи које је позвао Анри Динан?

5. Које вредности Црвеног крста су створене у битци код Солферина?

Када се све завршило, после пар дана и ноћи, Анри Динан се вратио својој кући, у Женеви. Није могао да заборави шта је доживео и стално је размишљао шта би могао да уради да се оваква патња више никад и нигде не догоди. Смислио је да направи организацију која би постојала у свим земљама на свету, у свим местима свих земаља. Она треба да има волонтере који ће знати како да помажу у овако страшним ситуацијама, и који ће увек бити спремни да прискоче у помоћ свима којима помоћ затреба, без обзира на то којој страни припадају.

Међутим, у почетку нису сви мислили да је Динанова идеја о Црвеном крсту добра идеја. Прошло је неколико година пре него што су људи схватили да је она заправо генијална.

Затражите од ученика да замисле да се налазе у ситуацији у којој је био Анри Динан када се вратио из Солферина у свој родни град Женеви. Како се могао осећати након што је видео ону страшну патњу рањеника и шта је могао да предузме да се то више никада не понови? Поделите ученике у мале групе, њихов задатак ће бити да напишу говор, слоган, песму или осмисле постер, како би друге људе **позвали да помогну и учине** нешто што ће спречити или смањити патњу људи. Групе могу презентовати своје радове.

Додатни материјал

Да бисте ученицима приближили историјат настанка Црвеног крста, прикажите им анимирани филм **Прича о једној идеји**.

Сугестија

При креирању говора, слогана, постера или песме, малим групама од помоћи могу бити следећа питања:

- Које **чињенице** би могле да учине да будете убедљивији?
- Које **речи** би могле да помогну да вам људи више верују?
- Како бисте се **односили** према онима који би **критиковали** вашу идеју?

Предлог за активност

Уколико време дозволи, са ученицима можете развити дискусију о разлозима који су могли **спречити Анрија Динана** да помогне угроженима:

- Имао је друге планове.
- Било га је страх.
- Није знао шта треба да уради.
- Био је у иностраној земљи и можда није говорио стране језике.
- Није познавао никога у Солферину.
- Није био сигуран како ће људи реаговати.
- Било је превише оних којима је помоћ била потребна.
- Могао је да мисли да то није његов проблем и да неко други треба да то решава.

ШТА ЈЕ ПОТРЕБНО ЗА ОВУ РАДИОНИЦУ

- ✓ Анимирани филм о Међународном комитету Црвеног крста

Шта је Динан у ствари урадио након повратка из Солферина? Он је са своја четири познаника формирао групу коју су назвали **Комитет петорице**. Комитет петорице је сачинио први документ у коме је писало шта људи треба да раде у случају рата – како да пруже помоћ рањеницима и свим другим жртвама оружаних сукоба (деци, старијима и свима другима који нису војска). После тога, до данас, направљено је још пуно таквих докумената, којима се све детаљније и детаљније објашњава како се људима помаже и како се Црвени крст за то припрема.

Идеја Анрија Динана постала је реалност. Данас у скоро свим земљама на свету постоје организације Црвеног крста, које пружају помоћ свима којима је она потребна.

3. Саставни делови Црвеног крста Међународни комитет Црвеног крста

Нада за жртве ратних сукоба

Међународни комитет Црвеног крста је прва група коју је Црвени крст основао. Настао је из Комитета петорице. Од оснивања до данас седиште му је у Женеви, у Швајцарској. Међународни комитет Црвеног крста има задатак да помаже жртвама ратних сукоба. Пошто Црвени крст, као и судије на утакмици, никада не навија ни за једну страну у сукобу, сви људи имају поверење у њега и све земље му дозвољавају да своје задатке обавља у свим подручјима, чак и тамо где је свим другим организацијама забрањен приступ.

Национална друштва Црвеног крста и Црвеног полумесеца

Сигурна помоћ у сваком кутку света

Скоро свака земља на свету има своју организацију Црвеног крста. Свака организација Црвеног крста зове се по земљи у којој Црвени крст делује. На пример, у Америци се зове Црвени крст Америке, у Јапану – Црвени крст Јапана, у Бразилу – Црвени крст Бразила. Како се Црвени крст зове у Србији? Одговор: Црвени крст Србије.

Међународна федерација друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца

Цео свет удружен на истом задатку

Међународна федерација друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца је организација која постоји да би сва национална друштва Црвеног крста из целог света могла да се договарају о свом раду и да, када затреба, заједно пруже помоћ тамо где је најпотребнија. Седиште Међународне федерације друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца је такође у Женеви, у Швајцарској.

4. После више од 150 година – шта Црвени крст ради данас

Свет се непрестано мења и развија, а хуманост увек остаје највећа вредност

Црвени крст пружа хуманитарну помоћ свима којима је она потребна. Посебно је важна улога Црвеног крста када се десе најтеже ситуације, као што су земљотрес, поплава или рат. Током таквих ситуација, када много људи доживљава патњу јер су можда изгубили кућу, имовину, вољене особе, слободу или здравље – Црвени крст брзо организује пружање помоћи и збрињавање људи.

Материјал за активност

- ✓ Кратки филм **Свуда за сваког** ученицима може приближити присуство Црвеног крста у свим земљама

Сваког дана, 365 дана годишње, Црвени крст обезбеђује помоћ људима. Црвени крст увек пружа **бесплатну помоћ** и услуге **свима** којима је то потребно.

Црвени крст пружа помоћ у виду пакета са храном и средствима за **хигијену**. Ако велики број људи због природних несрећа (попут замљотреса или поплава) остане без кућа, Црвени крст ће организовати начин да ти људи добију привремени смештај – **да имају где да спавају**, где **да се окупају** и добију **лекове и храну**. Међутим, и када је мир и када нема природних несрећа, многим људима је потребна помоћ. Волонтери Црвеног крста тада организују **акције добровољног давања крви** и тако спасавају животе болесних или људи које чека операција. Исто тако, волонтери свакодневно обучавају децу у школама како да буду здрава, како да буду хумана и солидарна. Волонтери Црвеног крста обучавају људе и како да пруже **прву помоћ**, како да буду спремни да се **заштите од различитих несрећа** и како да поступају уколико се нека несрећа изненада догоди.

5. Дванаест занимљивих чињеница о Црвеном крсту

Материјал за активност

- ✓ За презентацију **Дванаест занимљивих чињеница о Црвеном крсту** можете користити припремљену презентацију са слајдовима који илуструју ове чињенице.

- ① Сваког 8. маја у целом свету се обележава Светски дан Црвеног крста, у знак сећања на дан рођења Анрија Динана, оснивача Црвеног крста.
- ② Анри Динан је за свој сјајни рад добио прву икад уручену Нобелову награду за мир, највеће светско признање које добијају људи који су урадили нешто што доноси добробит великом броју људи.

- ③ Црвени крст је укупно четири пута добио ову значајну награду, за изузетне успехе које је постигао у помагању људима у најтежим ситуацијама.
- ④ У свету данас има 195 земаља, а Црвени крст постоји у чак сто деведесет две, што га чини најмасовнијом организацијом на свету.
- ⑤ Знак Црвеног крста је препознатљив људима широм света. Он је јаркоцрвене боје, увек на белој подлози и има четири једнака крака. Знак је смишљен као обрнута швајцарска застава, у част оснивача покрета Анрија Динана.
- ⑥ Неке исламске земље уместо црвеног крста користе знак црвеног полумесеца. У тим земљама црвени полумесец има исто значење као Црвени крст код нас. Постоје и неке земље које уместо црвеног крста или полумесеца користе знак црвеног кристала, јер не желе да се знак на било који начин повезује са верским обележјем.
- ⑦ Данас је у свим организацијама Црвеног крста ангажовано веома много запослених и волонтера, који су спремни да у сваком тренутку пруже помоћ људима којима је то потребно. Скоро 100 милиона људи је укључено у рад Црвеног крста, што такође чини Црвени крст најмасовнијом организацијом на свету.
- ⑧ Црвени крст сваког дана пружа много услуга као што су: помагање сиромашнима, припрема људи и заједница за несреће, едуковање људи како да живе здраво, организовање акције добровољног давања крви, обуке пружања прве помоћи, повезивање чланова породице који су изгубили контакт, а спроводи и пуно занимљивих и корисних предавања за децу у школама.

Материјал за активност

- ✓ Кратки анимирани филм *О знаковима Црвеног крста, Црвеног полумесеца и Црвеног кристала*

Напомена

Успешност радионице на крају ће моћи да се процени по мери у којој ученици могу да:

- ✓ објасне на који начин је настала идеја о Црвеном крсту
- ✓ разумеју главне вредности на којима Црвени крст заснива свој рад
- ✓ објасне чиме се Црвени крст данас бави и на који начин помаже људима
- ✓ разумеју који су саставни делови најмасовније хуманитарне мреже на свету.

- ⑨ Осим запослених, у Црвеном крсту огромну улогу имају волонтери. Волонтери су суперљуди који део слободног времена проводе тако што кроз заједничке активности у Црвеном крсту помажу људима из локалне заједнице.
- ⑩ Црвени крст Србије је основан давне 1876. године, кад и прва национална друштва Црвеног крста на свету, и од свог оснивања увек је пружао значајну помоћ свим људима које је задесила нека несрећа. Црвени крст постоји у свим градовима и општинама у нашој земљи.
- ⑪ Црвени крст Србије основао је др Владан Ђорђевић, изузетан човек који је, осим што је основао ову организацију, радио (и урадио) и много других ствари – био је професор на Медицинском факултету, био је градоначелник Београда који је први увео улично осветљење, водовод и канализацију, био је и министар, написао пуно књига и био отац чак једанаесторо деце.
- ⑫ Црвени крст Србије има око 60.000 волонтера. Зар то није фантастично? Највећи број волонтера су млади људи, али волонтери могу бити сви који то желе. Волонтери уче како да помогну људима и, када је потребно, заједно учествују у акцијама Црвеног крста – деле пакете помоћи, организују акције добровољног давања крви, држе предавања и радионице у школама и још много, много тога корисног и занимљивог. Волонтирање не одузима много времена – обично је за то потребно око 2–3 сата недељно. С друге стране, волонтирањем се много добија – нова знања и вештине, велико задовољство због тога што знамо да смо урадили нешто корисно, нова пријатељства и још пуно тога.

6. Завршетак радионице

Анри Динан је дао одличан пример како се може помоћи непознатим људима у изузетно тешкој ситуацији рата. Како бисмо ми данас могли да помогнемо људима који живе ту негде близу нас, а потребна им је помоћ да реше неке своје проблеме?

Ко би могли да буду ти људи? Стара усамљена особа која нема снаге да сама оде до продавнице? Деца која су дошла из земаља у којима је тренутно рат? Неко коме је изгорела кућа? Особа која живи без крова над главом? Малишан из дома за децу без родитељског старања? Неко ко треба да изађе из болнице, а нема никога да му помогне да дође до куће? Сиромашна породица која нема новца за храну?

Нека ученици изаберу један од примера и нека размисле на које начине би могли да пруже помоћ у ситуацији из тог примера.

На пример, ако је некоме изгорела кућа, шта ће му бити најпотребније?

Помозите да се развије дискусија у којој ће ученици изнети што више одговора на ово питање, на пример: одећа, обућа, место где ће да спава, уџбеници за школу. Шта ће још бити потребно? На који начин бисмо ми могли да помогнемо у овој ситуацији? Усмерите пажњу ученика на то да пружање помоћи, поред тога што увек има веома практичну страну, има и емоционалну, осећајну страну.

Након што се идеје у дискусији исцрпу, позовите ученике да повежу изнете предлоге са појмом хуманости (из претходне радионице). Подсетите их на то да је хуманост једна од водећих вредности Црвеног крста. Многе хумане акције почињу од мале групе људи или само једног човека, као што смо видели на примеру Анрија Динана – једна особа може да начини огромну промену у животима великог броја људи.

Предлог за активност

Уколико време дозволи, ученике можете поделити у мале групе. Свака група треба да добије папир на којем је наведен један пример особе којој је потребна помоћ (нпр. дете мигрант, усамљена стара особа, сиромашна породица, бескућник и сл). Задатак сваке мале групе је да наведе главне потребе те особе или групе, и начин на који би они могли да јој омогуће помоћ.

Материјал за активност

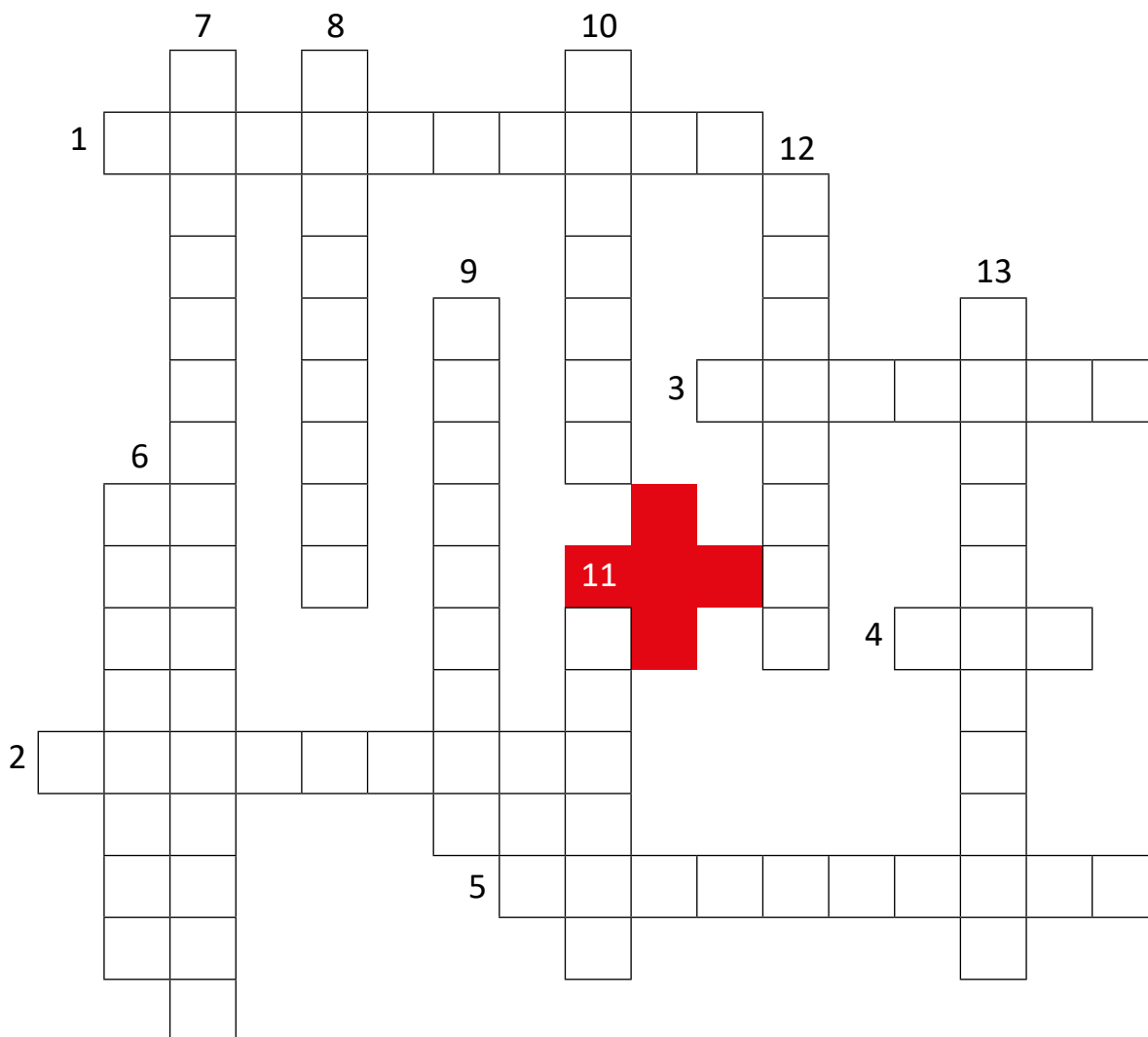
- ✓ У наставку је укрштеница која може помоћи ученицима да на забаван начин, појединачно или тимски, провере своје знање о Црвеном крсту које су усвојили на овој радионици.

Додатне информације и ресурси:

- Историја Црвеног крста, Међународни комитет Црвеног крста, Београд, 2004.
- Основни принципи међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумесеца у акцији, награђени радови на конкурс, Црвени крст Србије, 2015.
- British Red Cross, free educational materials from www.redcross.org.uk/education
<https://mocomi.com/red-cross-facts-and-information/>
- The Fundamental Principles of the International Red Cross and Red Crescent Movement: Ethics and Tools for Humanitarian Action, ICRC, IFRC, 2015

УКРШТЕНИЦА ЦРВЕНОГ КРСТА

На одговарајућа места у укрштеници упишите тражене речи.

ВОДОРАВНО

1. Звање и презиме Владана, оснивача Црвеног крста Србије
2. Име и презиме творца Црвеног крста
3. Општи назив за лоше ситуације у којима Црвени крст помаже људима
4. Назив за оружани сукоб између двеју или више земаља, када Црвени крст пружа помоћ
5. Назив земље у којој се налази седиште Црвеног крста

УСПРАВНО

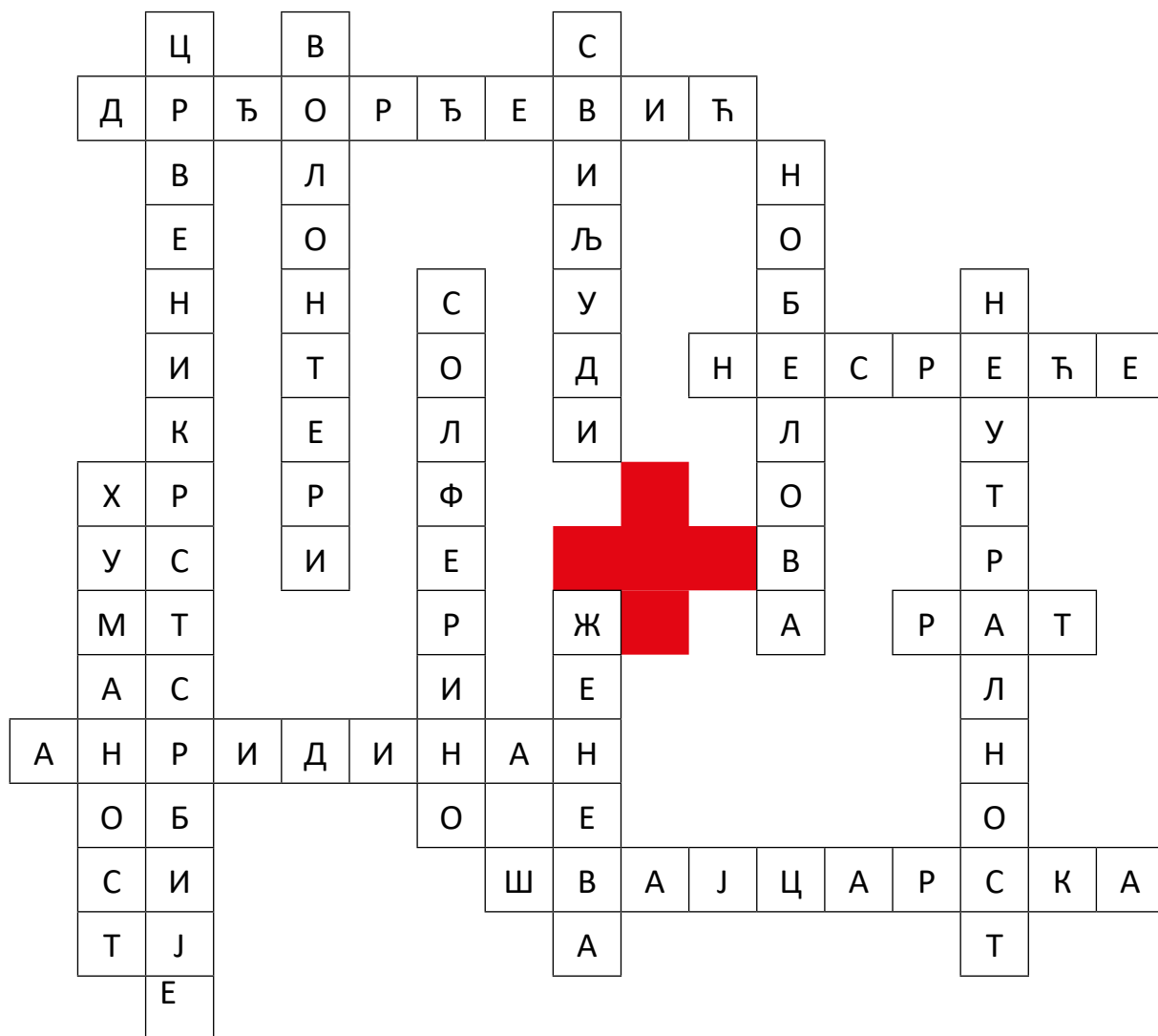
6. Назив вредности Црвеног крста која подразумева да се помоћ пружа свим људима
7. Назив најстарије и најмасовније хуманитарне организације у Србији
8. Осим запослених, ко још у Црвеном крсту увек пружа помоћ
9. Назив места у којем је Анри Динан смислио идеју о Црвеном крсту
10. Ко може да се укључи у рад Црвеног крста
11. Назив швајцарског града у којем су седишта Црвеног крста
12. Назив светске награде коју су добили Анри Динан и Црвени крст
13. Назив вредности Црвеног која подразумева да се никада не навија ни за кога и да се помоћ пружа свима којима је потребна

УКРШТЕНИЦА ЦРВЕНОГ КРСТА

- РЕШЕЊЕ -

3

Будући даваоци крви

ЦИЉ: ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ О ВАЖНОСТИ ДОБРОВОЉНОГ ДАВАЛАШТВА КРВИ

РАДИОНИЦА 3

Трајање: 60 минута
Број учесника: До 20
Узраст: 9–12 година
Предмети: • Грађанско васпитање
• Свет око нас
• ЧОС
Припрема: План радионице

ДО КРАЈА ОВЕ РАДИОНИЦЕ УЧЕНИЦИ ЋЕ:

- ✓ знати да објасне компоненте крви и њихов значај
- ✓ разумети како настају неке болести крви и како се решавају
- ✓ разумети да је давалаштво крви јако важно и да је много деце и одраслих преживело захваљујући добровољним даваоцима крви
- ✓ бити мотивисани да у будућности и сами као даваоци крви допринесу спасавању нечијег живота

Тема радионице

Информација за наставнике

Добровољно давање крви спасава животе. Многи људи данас не би били живи да неки добровољни давалац једном или више пута није великодушно дао крв. Радионица има за циљ да код ученика развије свест о важности добровољног давања крви. Такође, њен циљ је да их подстакне да својим родитељима или другим блиским одраслим особама испричају шта су сазнали и како одрасли могу повећати број добровољних давалаца крви и учинити да се сви осећају сигурније и безбедније.

План радионице

Кратки подсетник за агенду реализације

Активност	Опис
1. Уводна објашњења	Сви знамо да је крв црвене боје, али у овој радионици ћемо сазнати много више о саставу течности која живот значи.
2. Тачно или нетачно	Ученици ће се кроз занимљиве чињенице о крви и одговарање на питања увести у тему радионице.
3. Шта је крв	Уз помоћ слајдова са презентације, ученици ће научити о компонентама крви и њиховој улози, о томе шта се дешава уколико дође до проблема и како их можемо решити.
4. Добровољно давалаштво крви	Ученици ће разумети да добровољно давање крви спасава људске животе и да у томе могу да помогну скоро сви.
5. Пронађи скривене речи	Забавна активност за цело одељење, која ће подсетити ученике на најважније појмове за тему добровољног давања крви.
6. Порука деце одраслима	Ученици ће бити подстакнути да регрутују нове даваоце крви из свог окружења, и за то ће бити награђени захвалницама.

Будући даваоци

РАДИОНИЦА 3

Уводно објашњење

Информације за наставнике

Наука још није смислила начин да крв вештачки произведе и због тога је добровољно даваштво крви изузетно важно. Лечење тешких болести, санирање повреда, порођаји, операције и сл. захтевају свакодневне залихе ове драгоцене течности. Сваког минута неке је потребна трансфузија крви да би наставио да живи. Задатак Црвеног крста је да људе информише о овоме и мотивише их да постану добровољни даваоци крви. Упознавање ученика 4. разреда са овом темом сматрамо правовременим улагањем у будућност здравог и солидарног друштва.

1. Уводни део: Шта је крв

Објасните да ћете данас причати о једној веома важној теми. Да ли знате шта је то крв? Црвена течност која се појави када се посечемо? У реду, то сви знају, али да ли желимо да сазнамо више о томе шта је то крв и зашто је толико важна? Да? Одлично! Почећемо са неколико занимљивих питања.

2. Тачно или нетачно

Знате ли које тврдње су тачне, а које нису?

Објасните ученицима да ћете им прочитати неколико тврдњи, њихов задатак је да кажу да ли је тврдња тачна или нетачна. Ако мисле да је тврдња тачна – треба да устану, ако сматрају да прочитана тврдња није тачна – треба да остану да седе.

Процена наученог

- ✓ Опсервација наставника
- ✓ Питања наставника/ученика

Препоручује се да следеће стратегије укључите у радионицу:

Време за смишљање одговора

- ✓ Омогућите ученицима да барем пет секунди размисле о одговору на свако питање.

Правило: сви учествују!

- ✓ Од свих ученика очекује се да буду активни, а сви одговори биће вредновани. Наставник може прозвати било ког ученика, али би било добро да сви ученици самостално дођу до одговора.

Повратне информације

- ✓ Ученике редовно питајте да ли су разумели све појмове. Потрудите се да им објашњавате непознато и нејасно док им не постане пријемчивије и јасније.

ШТА ЈЕ ПОТРЕБНО ЗА ОВУ РАДИОНИЦУ

- ✓ Слајд-презентација
- ✓ Филм *Зашто сам ја добровољни давалац крви* (1.57 мин.)
- ✓ Фото-копија *Пронађи речи*
- ✓ Фото-копија дописа за родитеље/старатеље и друге одрасле особе

Напомена

За ову радионицу припремљена је слајд-презентација. Сваки сегмент радионице везан је за неки од слајдова, који ученицима треба да, на начин примерен њиховом узрасту, приближи комплексне појмове о крви и добровољном давалаштву.

Водич за слајд-презентацију

Други слајд презентације *Крв, крвни систем и добровољно давалаштво крви*

Сугестија

Активност *Тачно или нетачно?* може се извести и тако што ћете у једном крају просторије на великом папиру написати ТАЧНО, у другом крају НЕТАЧНО. Када прочитате неку тврдњу, ученици треба да заузму једно од та два места, оно за које сматрају да одговара тврдњи.

①

ТВРДЊА: КРВ ЈЕ УВЕК ЦРВЕНЕ БОЈЕ

Нетачно: Људска крв је црвена, али неке животиње имају крв другачије боје. На пример, хоботнице имају плаву крв, неке врсте пијавица и гуштера зелену, неке врсте морских црва имају љубичасту, одређене бубе и лептири имају светложуту, скакавци белу, а крв неких врста паука је прозирна!

②

ТВРДЊА: КРВ САДРЖИ МЕТАЛ

Тачно: Ако сте некад окусили крв, нпр. приликом грижења усне, знате да крв има помало слано-метални укус. То је зато што крв, између осталог, садржи и мале количине метала. Људска крв садржи гвожђе, бакар, цинк, па чак и сићушне количине злата!

③

ТВРДЊА: СРЦЕ СТВАРА КРВ

Нетачно: Сунђерасто ткиво које се налази у средишту костију (назива се коштана срж) је „фабрика“ за производњу крви. Задатак срца је да ту крв пумпа кроз тело.

④

ТВРДЊА: ПРОСЕЧНО ЉУДСКО ТЕЛО САДРЖИ ОКО ПЕТ ЛИТАРА КРВИ

Тачно: Просечна одрасла особа има око пет литара крви у свом телу. То је отприлике као количина воде која истече за 30 секунди туширања! Али запамтите, у питању је просечно људско тело. Што смо мањи, то је и мање крви у нашем телу. Крв чини око 7% наше телесне тежине.

⑤

ТВРДЊА: КАДА БИ СЕ СВИ КРВНИ СУДОВИ ЈЕДНЕ ОСОБЕ РАЗВУКЛИ ЦЕЛОМ ДУЖИНОМ, БИЛИ БИ ДУЖИНЕ ШКОЛСКОГ ИГРАЛИШТА

Нетачно: Крвни судови (вене, артерије и капилари), који су налик танким цевима, разносе крв по целом телу. Ако бисте развукли крвне судове просечне особе од краја до краја, могли би да обмотају целу планету Земљу, и то чак два и по пута!

3. Шта чини крв?

Шта чини крв и какав је утицај крви на здравље

Прикажите слајд на којем је фотографија крви под микроскопом и **питајте ученике шта је то што виде**. Када неколико ученика изнесе своје идеје и одговоре, објасните да је то фотографија крви под микроскопом. На фотографији се виде ћелије које постоје у нашој крви.

П. Зашто не можемо да видимо ћелије крви када се посечемо? Када ученици изнесу своје идеје, објасните да су те ћелије толико мале да се не могу видети голим оком, већ само под микроскопом. Једна кап крви садржи око 250 милиона ћелија!

ИЗ ЧЕГА СЕ САСТОЈИ КРВ?

Крв се састоји од различитих делова и сваки део има другачију, веома важну улогу у одржавању тела здравим.

Црвена крвна зрнца: Испоручују кисеоник (и уклањају отпад). Друге по величини љубичасте тачке јесу црвена крвна зрнца под микроскопом.

Бела крвна зрнца: Штите тело од бактерија, вируса и других „уљеза“. Бела крвна зрнца под микроскопом видимо као највеће и најсјајније љубичасте тачке.

Тромбоцити: Када се посечемо, тромбоцити помажу крви да се згруша. Сићушне, слабо видљиве љубичасте тачке јесу тромбоцити под микроскопом.

Плазма: Помаже у преношењу црвених крвних зрнаца, белих крвних зрнаца и тромбоцита. Бела течност, видљива између љубичастих тачака, представља плазму под микроскопом.

Водич за слајд-презентацију

Трећи и четврти слајд презентације *Крв, крвни систем и добровољно давалаштво крви*

Напомена

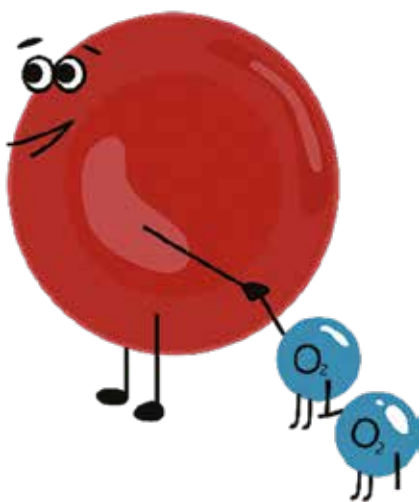
Ако се питате да ли је добровољно давалаштво крви осетљива тема...

План ове радионице прилагођен је узрасту ученика 4. разреда и уобличен је тако да подстакне позитивну дискусију у одељењу, која ће ученицима помоћи да разумеју зашто је добровољно давалаштво крви изузетно важна и позитивна ствар.

Да би радионица имала и аспект активизма, на крају радионице ученици ће бити подстакнути да своје родитеље/старатеље и друге блиске одрасле особе позову на неку од будућих акција добровољног давалаштва крви. За тај допринос Црвени крст ће децу наградити лепим електронским захвалницама.

Водич за слајд-презентацију

Трећи и четврти
слајд презентације
*Крв, крвни систем
и добровољно
даваштво крви*

ЦРВЕНА КРВНА ЗРНЦА: МИ РАЗНОСИМО КИСЕОНИК ПО ЦЕЛОМ ТЕЛУ И УКЛАЊАМО ОТПАД ИЗ ТЕЛА!

П. Зашто је наша крв црвена?

Наша крв добија боју од црвених крвних зрнаца. Црвена крвна зрнца садрже протеин хемоглобин, а хемоглобин садржи гвожђе. Када се гвожђе помеша са кисеоником, оно постаје црвено – дајући хемоглобину (и нашој крви) црвену боју.

Објасните:

Црвена крвна зрнца су округла, са благим удубљењем у средини.

Црвена крвна зрнца имају важан посао – преносе кисеоник по телу. Нашим мишићима и органима кисеоник је неопходан да би могли да раде.

Црвена крвна зрнца раде још један изузетно важан задатак – уклањају отпад, попут угљен-диоксида, из нашег тела и транспортују га у плућа како бисмо могли да га издахнемо и тако избацимо из организма.

Црвена крвна зрнца настају у нашој коштаној сржи и имају животни век од око 120 дана (тј. око 4 месеца).

Наша коштана срж сваке секунде произведе невероватна два милиона црвених крвних зрнаца!

Када црвена крвна зрнца умру, она се разлажу и враћају у коштану срж како би се поново искористила и направила нова црвена крвна зрнца.

П. Шта би се догодило да особа нема црвена крвна зрнаца?

Објасните:

Да нека особа нема црвена крвна зрнаца и да њена коштана срж више не може да их производи, умрла би. Без кисеоника наше тело не може да обавља све функције које су му потребне да би нас одржало у животу.

БЕЛА КРВНА ЗРНЦА: МИ ЛОВИМО ВИРУСЕ И БАКТЕРИЈЕ И ШТИТИМО ТВОЈЕ ЗДРАВЉЕ!

Објасните:

Бела крвна зрнца су највеће ћелије у крви и могу да мењају свој облик.

Бела крвна зрнца обављају изузетно важан посао. Она се боре против уљеза попут штетних бактерија или вируса који би могли да изазову болести.

Једном када бела крвна зрнца препознају уљезе, њихов задатак је да их униште пре него што нанесу штету организму. Уљезе могу да униште на два начина:

- 1 Промене свој облик како би прогутале уљеза.
- 2 Стварају посебне супстанце, зване ензими или антитела, које уништавају уљезе.

Да би дошле до места инфекције или повреде, бела крвна зрнца се крећу брзо, стварајући мале структуре сличне ножицама, и могу да се у року од неколико секунди прикаче и одвоје од зида крвног суда. То им омогућава да брзо пузе дуж крвног суда.

П. Шта би се могло догодити ако би неко остао без белих крвних зрнаца?

Објасните:

Без белих крвних зрнаца организам особе не би имао одбрамбени систем, те би таква особа оболела од многих болести и брзо умрла.

Напомена

Успешност радионице на крају ће моћи да се процени по мери у којој ученици могу да:

- ✓ објасне различите компоненте крви и њихове улоге
- ✓ опишу састав крви
- ✓ објасне на који начин промене у крви неке особе могу да утичу на њено здравље
- ✓ објасне како добровољно давање крви може да помогне
- ✓ инспиришу одрасле особе из свог окружења да се одазову позивима Црвеног крста на акције добровољног давања крви

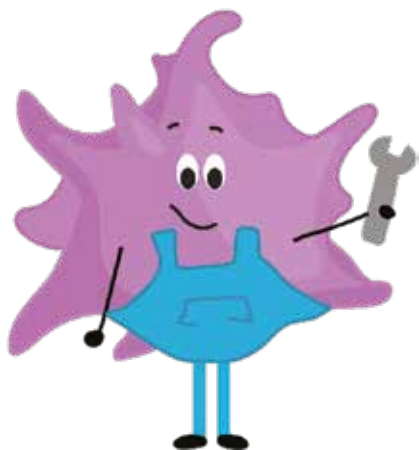
Водич за слајд-презентацију

Шести слајд презентације *Крв, крвни систем и добровољно давалаштво крви*

Водич за слајд-презентацију

Седми слајд презентације *Крв, крвни систем и добровољно давалаштво крви*

ТРОМБОЦИТИ: МИ ИЗВОДИМО ПОПРАВКЕ ЗГРУШАВАЊЕМ КРВИ!

П. Како тело зауставља крварење?

Објасните:

Заустављање крварења је главни задатак тромбоцита. Како то они постижу? Тако што стварају крсте!

Када се посечете (или другим речима, када вам се оштети један од крвних судова), ваше тело шаље сигнал тромбоцитима.

Када тромбоцити добију овај сигнал, они се „активирају“, тј. постају лепљиви и журе на место оштећења.

На месту ране тромбоцити се спајају попут лепка да би створили неку врсту чепа или крсте. Ако је потребно, могу сигнализирати позив за још тромбоцита да им се придруже, како би заједно помогли у заустављању крварења.

Тромбоцити су безбојни. У једној капи крви има између 1,5 и 4 милиона тромбоцита!

П. Зашто је краста тврда и храпава?

Објасните:

Тврда површина крсте има две намене – прва је да ствара јаку баријеру како би спречила клице и бактерије да уђу у тело кроз отворену рану, а друга да штити ћелије коже испод крсте, обезбеђујући им време да зарасту.

П. Шта би се догодило да особа нема тромбоците?

Објасните:

Ако особа нема довољно тромбоцита, њена крв не може да се згруша. То може изазвати неконтролисано крварење, што може бити заиста опасно. Ако особа изгуби више од 30% крви, њен живот може бити угрожен.

ПЛАЗМА: ЈА ОБЕЗБЕЂУЈЕМ ПРЕВОЗ!

Објасните:

Задатак крви је да транспортује материје по телу. Да би то могло да се деси, потребна је течна основа, а то је плазма!

Плазма преноси црвена крвна зрнца, бела крвна зрнца, тромбоците и друге супстанце, попут хранљивих састојака и хормона, где год су потребни у телу.

Плазма је течност светложуте боје, која је слична боји сламе. Фотографија епрувете на слајду приказује плазму која је одвојена од свих осталих компонената крви.

Плазму чини 90% воде. Осим тога, плазма садржи и важне састојке који помажу ћелијама крви да раде свој посао, нпр. помаже белим крвним зрнцима да одбране наше тело, а тромбоцитима да формирају крсте.

П. Шта би се могло догодити ако нека особа нема плазму?

Објасните:

Пре свега, црвена и бела крвна зрнца и тромбоцити не би могли да стигну тамо где су потребни – замислите то као велику гужву у саобраћају, само у вашим крвним судовима! Исто тако, тој особи би недостајали важни састојци које плазма садржи, а то би значило да остале ћелије не могу правилно да раде свој посао.

Водич за слајд-презентацију

Осми слајд презентације *Крв, крвни систем и добровољно давалаштво крви*

Водич за слајд-презентацију

Девети и десети
слајд презентације
*Крв, крвни систем
и добровољно
давалаштво крви*

КАКО КРВ ПУТУЈЕ ТЕЛОМ?

Објасните:

Нашој крви потребно је око један минут да направи цео круг кроз тело. Ако вежбамо, креће се још већом брзином.

П. Како се наша крв креће тако великом брзином?

Објасните:

Срце је мишић који, као нека снажна пумпа, покреће крв кроз тело.

Срце узима крв са мало кисеоника и пумпа је кроз десну страну срца према плућима, где црвена крвна зрнца могу сакупљати кисеоник, спреман за испоруку у друге делове тела.

Ова крв се затим враћа у срце по још једну „пумпу“, која ће је поново послати ка плућима и остатку тела.

Све време крв путује кроз танке цевчице које називамо крвни судови (артерије, вене и капилари). Срце, крвни судови и крв чине један систем јер заједно одржавају крв у кретању.

Крвни судови су као велика мрежа путева, кроз које се попут аутобуса креће плазма и преноси крвна зрнца, које можемо замислити као путнике.

Можете ли да израчунате сразмеру?

Плазма	54% крви
Црвена крвна зрнца	44% крви
Тромбоцити	0,5% крви
Бела крвна зрнца	1,5% крви

Примери када здравље особе може бити угрожено услед различитих промена у крвном систему:

① Промене у саставу крви

Здравље особе може бити угрожено уколико њена крв нема праве састојке или их нема у доброј сразмери.

Неке болести доводе до тога да људи имају погрешне количине ових састојака крви о којима смо учили. На пример, код неких облика рака, као што је леукемија, коштана срж ствара погрешан број белих крвних зрнаца.

Људи који су оболели од хемофилије немају неке састојке у плазми који помажу тромбоцитима да раде свој посао – да зауставе крварење.

② Губитак крви

Имати довољно крви је неопходно за живот. Крв чини око 7% људског тела. Ако неко изгуби више од 30% крви током кратког временског периода, тело ту количину крви не може да надокнади довољно брзо. Ова количина губитка крви може бити опасна по живот.

Људи који су доживели тешку саобраћајну несрећу или су оперисани, могли би да имају озбиљан губитак крви.

③ Када ћелије у крви особе почну лоше да се понашају

Ако крвне ћелије не раде свој посао како би требало, онда ће особа да се разболи.

Водич за слајд-презентацију

Једанаести, дванаести и тринаести слајд презентације *Крв, крвни систем и добровољно давалаштво крви*

Напомена

За завршни део радионице, који ученицима треба да објасни важност добровољног давања крви, ученицима можете да прикажете кратак филм у којем пет давалаца крви објашњава своју мотивацију за то што чине.

Напомена

Ако се питате шта верске заједнице мисле о добровољном даваштву крви...

Већина верских заједница у Србији (и другим земљама) подржава идеју добровољног давања крви.

Црвени крст сарађује са црквама на ширењу поруке да је добровољно давање крви важан део бриге за животе других. Црвени крст у партнерству са службама за трансфузију крви и црквама организује акције добровољног давања крви у просторијама цркава.

Сугестија

Ако буде времена, можете упознати децу и са занимљивим чињеницама о добровољном даваштву крви: Сваког минута некој одраслој особи или детету потребна је крв да би преживели.

Црвени крст и службе за трансфузију крви сваког дана организују акције добровољног давања крви.

Свако давање крви може да спаси и до три живота.

Давање крви траје само 15 минута.

ЗАШТО ЉУДИ ДАЈУ КРВ?

Срећом, постоји начин да се помогне свим овим људима.

П: Шта мислите, на који начин може да им се помогне?

Објасните:

Може им се помоћи добровољним давањем крви.

Објасните ученицима да ћете заједно погледати један кратак **филм** у којем неколико добровољних давалаца крви објашњава зашто то раде. Објасните ученицима да ћете после разговарати о ономе што сте видели у филму.

П: Људи у овом филму говорили су због чега су они одлучили да буду добровољни даваоци крви. Које су то разлоге они навели?

Један од разлога је тај што знају да то спасава или побољшава живот других. Такође, зато што не захтева пуно времена и не боли. Осим тога, даваоци се осећају здраво, све се веома лако обавља, а добијају и поклончиће! И, наравно, зато што се осећају добро јер знају да су спасили нечији живот!

Добровољни даваоци крви су прави хероји Црвеног крста. Међу њима има веома различитих жена и мушкараца, али су им засигурно заједничке ове три ствари: сви су одрасли људи, сви су здрави и сви су хумани.

Сваког минута некоме је потребна трансфузија крви. Крв спасава животе људи. У болницама увек мора бити резерви крви за лечење или операцију. Трансфузија крви потребна је за лечење људи са опекотинама, за жртве саобраћајних несрећа, за превремено рођене бебе, за пресађивање органа... Ипак, највише трансфузија крви потребно је за лечење оболелих од рака.

П: После свега што смо данас сазнали, шта мислите о добровољном давању крви? Да ли бисте желели да дајете крв када будете пунолетни? Зашто?

Омогућите да неколико ученика изнесе своје идеје и одговоре. Подсетите ученике да током излагања идеја треба да поштују друге.

4. Закључак: како ја могу да помогнем?

Давалаштво крви није апстрактна тема

Објасните ученицима да, иако ће тек када буду пунолетни моћи да буду добровољни даваоци крви, и сада постоји начин на који могу да помогну да се спаси нечији живот. Предложите им да упитају једну или више здравих одраслих особа из свог окружења да се одазову позивима на акцију добровољног давања крви. Поделите деци фотокопије писаног позива и реците им да родитељима и другим одраслима које познају испричају шта су данас сазнали, да им предају писани позив и покушају да их мотивишу да дају крв.

Објасните ученицима да ће свака одрасла особа коју буду мотивисали да се укључи у акцију добровољног давања крви бити херој, који је тиме спасао можда чак три људска живота.

Осим тога, за ученике који некога буду мотивисали да дође на акцију добровољног давања, Црвени крст је припремио лепе електронске захвалнице, које ће им у најкраћем року доставити преко школе односно наставника.

Додатне информације и ресурси:

- Приручник за волонтере у ДДК Црвеног крста Србије
- <https://www.redcrossblood.org/hosting-a-blood-drive/learn-about-hosting/why-host-a-blood-drive/k-8-blood-programs.html>

Напомена

Црвени крст сваке године традиционално организује ликовно-литерарни конкурс под називом **Крв живот значи**. Циљ конкурса је да се ученици упознају са важношћу ове теме.

Сви ученици основних и средњих школа могу да учествују на овом Конкурсу тако што ће доставити своје цртеже, литерарне или видео-радове.

Црвени крст за најуспешније младе ауторе организује свечани пријем 14. јуна, на коме ће их даривати лепим симболичним наградама.

Предлог за активност

Ученицима можете предложити да напишу неколико реченица о добровољним даваоцима крви и да опишу како мисле да они изгледају.

Исто тако, ученици могу да напишу пар реченица о томе шта значи бити херој, тј. које особине херој има.

Најуспешнијим радовима ученика можете украсити зидове ваше учионице.

ПОТРАЖИ СКРИВЕНЕ РЕЧИ

Све наведене речи имају везе са добровољним давалаштвом крви. Речи могу ићи у свим правцима – удесно, улево, нагоре, надоле, укосо нагоре (десно или лево), укосо надоле (десно или лево). Срећно у потрази!

1. КИСЕОНИК
2. ЖИВОТ
3. ЦРВЕНИ КРСТ
4. ДОБРОВОЉНО
ДАВАЛАШТВО
КРВИ

5. ТЕЛО
6. ВОДА
7. КРВ
8. ВАЖНО
9. ВЕНЕ

10. ПОМОЋ
11. РАК
12. ПУЛС
13. СРЦЕ
14. БРАВО

ДОДАТНИ ИЗАЗОВ!

15. ПЛАЗМА
16. ТРАНСФУЗИЈА

М	И	П	Л	А	З	М	А	Р	Н	П	О	Н	Ц	Ж
Е	А	Ј	И	З	У	Ф	С	Н	А	Р	Т	О	И	В
Д	Ц	К	Л	В	П	У	Л	С	Ш	Е	Т	В	Ћ	О
М	Р	Д	И	О	Љ	А	О	Р	Ћ	А	О	С	Ј	И
У	В	С	У	С	Л	К	Ћ	Ц	О	Т	П	М	Е	А
И	Е	К	Њ	Е	Е	В	А	Е	М	В	А	К	М	Т
Е	Н	Е	В	Б	Ш	О	Н	З	О	Х	У	Д	Р	У
Г	И	У	А	Ћ	Л	Д	Н	И	П	О	Н	Ж	А	В
Р	К	Љ	Ј	Е	Н	А	Д	И	О	А	С	У	К	Г
О	Р	З	Т	А	Е	Ј	Ц	Н	К	Ћ	Љ	М	Џ	Б
И	С	У	Д	Б	С	А	О	Т	С	П	К	И	Р	И
О	Т	С	Н	О	Њ	Д	Ј	Љ	Ц	А	З	А	П	Х
Д	О	Б	Р	О	В	О	Љ	Н	О	У	В	И	А	Н
С	Д	А	В	А	Л	А	Ш	Т	В	О	К	Р	В	И

ПОТРАЖИ СКРИВЕНЕ РЕЧИ

- Решење -

М	И	П	Л	А	З	М	А	Р	Н	П	О	Н	Ц	Ж
Е	А	Ј	И	З	У	Ф	С	Н	А	Р	Т	О	И	В
Д	Ц	К	Л	В	П	У	Л	С	Ш	Е	Т	В	Ћ	О
М	Р	Д	И	О	Љ	А	О	Р	Ћ	А	О	С	Ј	И
У	В	С	У	С	Л	К	Ћ	Ц	О	Т	П	М	Е	А
И	Е	К	Њ	Е	Е	В	А	Е	М	В	А	К	М	Т
Е	Н	Е	В	Б	Ш	О	Н	З	О	Х	У	Д	Р	У
Г	И	У	А	Ћ	Л	Д	Н	И	П	О	Н	Ж	А	В
Р	К	Љ	Ј	Е	Н	А	Д	И	О	А	С	У	К	Г
О	Р	З	Т	А	Е	Ј	Ц	Н	К	Ћ	Љ	М	Џ	Б
И	С	У	Д	Б	С	А	О	Т	С	П	К	И	Р	И
О	Т	С	Н	О	Њ	Д	Ј	Љ	Ц	А	З	А	П	Х
Д	О	Б	Р	О	В	О	Љ	Н	О	У	В	И	А	Н
С	Д	А	В	А	Л	А	Ш	Т	В	О	К	Р	В	И

1. КИСЕОНИК
2. ЖИВОТ
3. ЦРВЕНИ КРСТ
4. ДОБРОВОЉНО
ДАВАЛАШТВО
КРВИ

5. ТЕЛО
6. ВОДА
7. КРВ
8. ВАЖНО
9. ВЕНЕ

10. ПОМОЋ
11. РАК
12. ПУЛС
13. СРЦЕ
14. БРАВО

**ДОДАТНИ
ИЗАЗОВ!**

15. ПЛАЗМА
16. ТРАНСФУЗИЈА

Поштовани родитељи/старатељи и пријатељи деце,

Наша школа у сарадњи са Црвеним крстом за ваше малишане организује програм едукације о солидарности и хуманим вредностима.

Данас смо децу упознали са важношћу добровољног давалаштва крви. Ученици су добили прилику да увежбају своје лидерске способности, као и да мотивишу нове добровољне даваоце крви за акције које током овог и наредног месеца организују Црвени крст и службе за трансфузију крви.

Све ученике који буду успели да инспиришу једну или више одраслих особа да се одазову акцијама добровољног давања крви, Црвени крст Београд ће наградити лепом захвалницом. Биће потребно само да особа која се одазвала позиву детета, на самој акцији волонтеру Црвеног крста каже име детета које га је позвало и назив школе у коју дете иде.

И ви можете подржати наш програм, чији је циљ спасавање људских живота. Молимо вас да сазнате више о добровољном давању крви и да проверите распоред акција добровољног давања крви на сајту Црвеног крста Београд: www.crvenikrst011.org.rs.

Сваког минута неком детету, жени или мушкарцу у нашој земљи неопходна је трансфузија крви да би наставили да живе. Надамо се да ћете нам се ви и ваши пријатељи придружити и спасити нечији живот. Сам чин давања крви је безбедан, безболан и кратак – траје око 15 минута – а само једно давање крви може спасити и до три људска живота. Добро се добрим враћа!

С поштовањем,

Црвени крст Београд
Секретар
Ивана Марисављевић Дашић

Основна школа (назив)
Директор
(име и презиме)

4

Прва помоћ – супер моћ

ЦИЉ: ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ О ВАЖНОСТИ
УСВАЈАЊА ВЕШТИНЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

РАДИОНИЦА 4

Трајање: 45 минута
Број учесника: До 20
Узраст: 9–12 година
Предмети: • Грађанско васпитање
• Свет око нас
• ЧОС
Припрема: План радионице

ДО КРАЈА ОВЕ РАДИОНИЦЕ УЧЕНИЦИ ЋЕ:

- ✓ моћи да објасне зашто је прва помоћ корисна вештина и чему она служи
- ✓ знати када и како да позову Хитну помоћ
- ✓ знати како да санирају посекотину, опекотину и крварење из носа

Тема радионице

Информација за наставнике

Прва помоћ је изузетно корисна вештина која се на повређеној или оболелој особи примењује до доласка Хитне помоћи или медицински обучене особе. Циљеви прве помоћи су да се сачува живот, да се спречи погоршање стања и да се убрза опоравак повређене особе.

Сви људи могу и треба да науче прву помоћ. Црвени крст широм света годишње обучи око 14 милиона људи како се пружа прва помоћ. Око две трећине њих су ученици основних и средњих школа.

План радионице

Кратки подсетник за агенду реализације

Активност	Опис
1. Уводни део: <i>Шта је прва помоћ</i>	Прва помоћ је изузетно корисна вештина коју могу и треба сви да савладају.
2. Како прва помоћ функционише	Како и ко примењује прву помоћ и колико је тешко да се савлада.
3. Прво правило: лична безбедност	Незгоде се дешавају, али на нама је да што више смањимо тај ризик.
4. Прва помоћ спасава животе	Ученици ће стећи практично знање о томе како да поступе у три најчешће повреде код деце.
5. Кутија за прву помоћ	Незгоде се дешавају непланирано, те је неопходно да увек знамо где се налази прибор за прву помоћ.
6. Моја прва вежба из прве помоћи	Ученици ће знања стечена на овој радионици применити у задатку који осликава ситуацију која може свакоме да се догоди.

Прва помоћ

РАДИОНИЦА 4

Уводно објашњење

Информације за наставнике

Прва помоћ је изузетно корисна вештина која се на повређеној или оболелој особи примењује до доласка Хитне помоћи или медицински обучене особе. Циљеви прве помоћи су да се сачува живот, да се спречи погоршање стања и да се убрза опоравак повређене особе.

Сви људи могу и треба да науче прву помоћ. Црвени крст широм света годишње обучи око 14 милиона људи како се пружа прва помоћ. Око две трећине њих су ученици основних и средњих школа.

1. Уводни део: Шта је прва помоћ

Свакоме некада затреба помоћ – сви понекад доживимо незгуду и повредимо се

Када се повредимо, потребно је да нам помогне неко ко зна како се то ради. Прва помоћ је управо то – знање како да се брзо помогне некоме ко се повредио.

Данас ћемо научити понешто о првој помоћи. То је много важно, а уопште није тешко. Научићемо неколико једноставних ствари – шта треба да урадимо ако се посечемо, ако се опечемо и ако нам крене крв из носа. Такође, научићемо како се позива Хитна помоћ. Мало ћемо разговарати, погледаћемо неколико занимљивих видео-клипова и урадићемо једну вежбу. Ово је почетак врло корисног учења које од вас може начинити спасиоца нечијег живота.

Процена наученог

- ✓ Опсервација наставника
- ✓ Питања наставника/ученика

Препоручује се да следеће стратегије укључите у радионицу:

Време за смишљање одговора

- ✓ Омогућите ученицима да барем пет секунди размисле о одговору на свако питање.

Правило: сви учествују!

- ✓ Од свих ученика очекује се да буду активни, а сви одговори биће вредновани. Наставник може прозвати било ког ученика, али би било добро да сви ученици самостално дођу до одговора.

Повратне информације

- ✓ Ученике редовно питајте да ли су разумели све појмове. Потрудите се да им објашњавате непознато и нејасно док им не постане пријемчивије и јасније.

РЕСУРСИ ЗА ОВУ РАДИОНИЦУ

- ✓ Слајд-презентација
- ✓ Кратки видео-клип *Шта ако ти крене крв из носа* (1 мин.)
- ✓ Кратки видео-клип *Шта ако се посечеш* (1 мин.)
- ✓ Кратки видео-клип *Шта ако се опечеш* (1 мин.)
- ✓ Кратки видео клип *Како да позовеш Хитну помоћ* (1 мин.)
- ✓ Фотокопија *Моја вежба из прве помоћи*

Сугестија

Симулација позива

За млађу децу може бити занимљива активност са ове фотографије, она ће им помоћи да лакше запамте бројеве Хитне помоћи и других служби (полиција, ватрогасци и сл.):

2. Како прва помоћ функционише?

Овде ћемо сазнати шта је прва помоћ и због чега је веома важна

Прва помоћ је вештина помагања некоме ко се повредио или се нагло разболео. Прва помоћ, само име јој говори, значи први корак у пружању помоћи некоме док чекамо да стигне прави доктор. Прва помоћ некада може спасити нечији живот, али се најчешће пружа у обичним, свакодневним ситуацијама.

Неколико наредних питања и одговора још детаљније ће нам објаснити шта је то прва помоћ.

① Када се каже прва помоћ, на шта се то тачно односи?

Објасните: Прва помоћ подразумева да ви будете безбедни и смирени, да помогнете некоме да му буде боље и, ако је потребно, да позовете Хитну помоћ на број телефона 194.

② Да ли прву помоћ могу да пружају само одрасли?

Објасните: Не. И деца могу да науче да пружају прву помоћ. Зато ми данас и имамо ову радионицу о првој помоћи!

③ Да ли је тешко научити прву помоћ?

Објасните: Није, прва помоћ се лако учи. Све што је потребно је да поступате по правилима за одређене ситуације.

④ Шта је још важно да знамо о првој помоћи?

Објасните: Одлично питање. Ево неколико најважнијих ствари које треба знати о првој помоћи:

Веома је важно да свако зна како да помогне другима.

Најчешће се дешава да се прва помоћ пружа члановима породице, пријатељима или себи.

Ти то можеш научити!

Незгоде се дешавају

Незгода је сваки догађај који се деси изненада и који учини да особа буде повређена. Незгода се некада догоди јер ми сами нисмо били довољно пажљиви, а некада се деси због непажње других људи. Незгоде се могу десити било када и било где.

Веома је важно да увек будемо пажљиви – код куће, у школи, у парку, у саобраћају, на базену или на било којем другом месту, као и да опасност од несреће сведемо на најмању меру.

3. Прво правило: лична безбедност

Прво правило код пружања прве помоћи је да будемо безбедни. Незгоде се дешавају, а некад могу да се догоде управо док некоме пружамо прву помоћ. Уколико уочимо опасности, мање су шансе да се повредимо.

У нашем окружењу често се могу наћи различите опасности. Не треба да их се плашимо, већ да се потрудимо да их уочимо и избегнемо. Најбоље ћемо их уочити ако урадимо три једноставне ствари:

- ① Гледамо и слушамо шта се око нас налази и дешава.
- ② Проценимо да ли је окружење безбедно за нас.
- ③ Учинимо да окружење буде безбедно за нас.

Поделите ученике у мале групе. Свака група треба да добије по једну илустрацију на којој се види уобичајени, свакодневни амбијент. Задатак сваке групе је да уочи и именује опасности које су присутне на илустрацији.

Напомена

Успешност радионице на крају ће моћи да се процени по мери у којој ученици могу да:

- ✓ објасне шта је вештина прве помоћи
- ✓ буду свесни питања личне безбедности
- ✓ укажу прву помоћ код лакше опекотине
- ✓ укажу прву помоћ код лакше посекотине
- ✓ укажу прву помоћ код крварења из носа
- ✓ позову Хитну помоћ
- ✓ направе личну кутију за прву помоћ

Предлог за активност

Ученицима можете приказати анимирани филм Црвеног крста Америке *Прва помоћ за децу – Основна обука о безбедности и превенцији незгода*

4. Прва помоћ спасава животе

Прву помоћ сви могу да науче. Обуке треба да буду континуиране и да почну од најранијег узраста.

Сада ћемо научити како се помаже некоме коме је потребна прва помоћ. То ће вам помоћи да знате шта тачно треба да урадите када видите да је неко повређен.

Научићете:

- Како да **пружите прву помоћ** у три различите ситуације
- Када је потребно **да потражите помоћ** одрасле особе
- Како да **позовете Хитну помоћ**

Прва помоћ: посекотине и одеротине

Најчешће, посекотине не представљају велики проблем а ваша кутија за прву помоћ садржи решење. Прво, уколико је у питању одеротина или мања посекотина, потребно је испрати је под млазом хладне воде како би рану очистили. Иако најчешће није неопходно, испирање антисептиком неће сметати. После тога, рану можете прекрити ханзапластом и/или стерилном газом. На крају, све што је потребно је да једном дневно проверите рану да бисте видели да ли је постала црвена или гнојна. Ако се то догоди, то значи да се рана инфицирала и потребно је да посетите доктора.”

Прва помоћ: опекотине

Опекотине могу настати на различите начине, од поливања врелом водом до предугог сунчања на плажи. Без обзира на то како је опекотина настала, прва помоћ пружа се на сличан начин. Прво је потребно да опечено место охладите под млазом хладне 10 до 15 минута или док не престане бол. Затим је потребно да нанесете мелем за опекотине и

Напомена

На располагању су вам кратки видео-клипови уз помоћ којих ће ученици с лакоћом научити како да поступе и пруже прву помоћ у три статистички најчешће повреде које се код деце дешавају.

Четврти кратки видео-клип приказује како правилно позвати Хитну помоћ.

да наредних дана пратите да ли се стање поправља. Запамтите да не треба бушити пликове. Такође, не треба мазати креме и масти (креме и масти су вискозне течности па задржавају топлоту и тиме додатно греју опекотине).

Прва помоћ: крварење из носа

Крварење из носа је најчешће безопасно али нас може уплашити. Немојте да паничите – најчешће се лако зауставља.

Седите и прстима чврсто притисните мекани део носа тик изнад ноздрва. Нагните се напред и дишите на уста. Биће потребно десетак минута да се крварење потпуно заустави. Уколико нос и даље крвари, поновите овај поступак још једном наредних десет минута. Уколико се ни тада не заустави, потражите помоћ доктора.

Кратки видео-клип Шта ако ми крене крв из носа

Прва помоћ у хитној ситуацији – Хитна помоћ

Хитна ситуација значи да је помоћ потребна брзо. Које ситуације су хитне?

Хитна помоћ се позива на телефон **194** и тај број сви треба да знају напамет. Хитну помоћ позивамо када је некоме потребна неодложна помоћ у случају повреде или непосредне опасности: када је особа без свести, када има тешкоће са дисањем или се гуши, када је особа повређена у саобраћајној несрећи, пожару и слично.

Када позовете Хитну помоћ потребно је да кратко и јасно одговорите на три питања:

- ① шта се десило,
- ② где се налазите
- ③ коме је потребна помоћ.

Позив служби Хитне помоћи је бесплатан и није вам потребан “кредит” за позиве хитним службама.

Кратки видео-клип Како да позовем Хитну помоћ

5. Кутија за прву помоћ?

Свако домаћинство треба да има своју кућну апотеку или кутију за прву помоћ. Можемо је купити или је направити сами.

За припрему кутије за прву помоћ може послужити стара кутија за ципеле или пластична кутија са поклопцем.

Кутију увек држите на истом месту које је лако доступно како бисте, у ситуацији када се незгода деси, могли лако да је нађете и употребите.

Све ствари у кутији за прву помоћ сложите на уредан и прегледан начин. Након што неку ствар из кутије искористите, потрудите се да је надокнадите како би ваша кутија што пре поново била потпуна.

Шта треба да садржи ваша кутија за прву помоћ?

Завој, ханзапласт, газу, маказице, фластер, марамнице са алкохолом и/или средство за дезинфекцију руку, вата, пинцета и заштитне рукавице.

Редовно проверавајте рок трајања санитарског материјала и средстава за дезинфекцију.

Свака установа – школа има одређени број ормарића за прву помоћ.

Сугестија

У наставку је задатак за ученике у којем треба да дају одговоре на то како су разумели једну свакодневну ситуацију и покажу знање које су усвојили на овој радионици.

Додатне информације и ресурси:

- *Прва помоћ*, Јелена Пешић и други аутори, Црвени крст Србије и Завод за уџбенике, Београд, 2011.
- *Породични приручник за понашање у ванредним ситуацијама*, Организација за европску безбедност и сарадњу, Одељење за демократизацију Мисије ОЕБС у Србији, Сектор за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Београд, 2013.
- <https://www.teach-nology.com/>

Моје име _____

Датум _____

МОЈА ПРВА ВЕЖБА ИЗ ПРВЕ ПОМОЋИ

УПУТСТВО: Пажљиво прочитај причу и одговори на питања у наставку.

Милица је кренула у парк јер се договорила са другарима да се тамо играју. На излазу из стана саплела се и пала. Одерала је колено. Милица се јако уплашила када је видела крв. Срећом, мама ју је чула како плаче и одмах је дотрчала да види шта се десило. Мама је тачно знала шта треба да уради да реши ову ситуацију. Донела је чисту влажну крпу, фластер и сладолед. Ускоро, Милица је поново била на путу ка парку, срећна и задовољна.

Одговори на питања у наставку.

1. Где је Милица кренула? Шта ју је зауставило?

---

2. Да ли је Милица озбиљно повредила колено? Пронађи чињенице у причи које доказују твоју тврдњу.

---

3. Како се Милица осећала када је одерала колено?

---

4. Шта је мама урадила да помогне Милици?

---

5. Зашто је мама Милици дала сладолед?

---

6. Како се Милица осећала након што јој је мама помогла? Објасни зашто тако мислиш.

ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА

УВОД У ХУМАНОСТ

Пажљиво прочитајте питања и понуђене одговоре.
Размислите о одговорима пре него што их упишете.
Срећно!

1. Бити хуман значи бити:

- а) човекољубив, несебичан, љубазан, добар, саосећајан са другима
- б) храбар, безбрижан, мисаон, моралан
- в) креативан, неустрашив, инспиративан, изузетан
- г) иновативан, вредан, благ, полиглота

2. Оцени ове тврдње: Данас на свету живи више од седам милијарди људи. Много је важније оно по чему смо слични него оно по чему се разликујемо.

- а) тачно
- б) нетачно

3. Људски род је израз који означава:

- а) појединце који су повезани родбинским везама
- б) чланове шире локалне заједнице
- в) људе који брину о родбини
- г) све људе на свету

4. Које Црвени крст помаже?

- а) сиромашним људима
- б) жртвама рата
- в) онима којима је потребна прва помоћ
- г) свим људима којима је потребна помоћ

5. Хуманост је главна вредност на коју се рад Црвеног крста ослања. Која од понуђених речи одговара појму ХУМАНОСТ?

- а) храброст
- б) људскост
- в) ефикасност
- г) сигурност

Одговори за Увод у хуманост: 1-а; 2-а; 3-г; 4-г; 5-б

ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА
ИСТОРИЈАТ ЦРВЕНОГ КРСТА И
САСТАВНИ ДЕЛОВИ

Пажљиво прочитајте питања и понуђене одговоре.
Размислите о одговорима пре него што их упишете.
Срећно!

1. Како се звао идејни творац и оснивач Црвеног крста?

А ____ Д _____

2. У ком италијанском месту је Анри Динан видео страшну битку са много рањеника?

- а) у Венецији   в) у Сингидунуму
б) у Солфеђу   г) у Солферину

3. Које основне вредности Црвеног крста су учвршћене током битке код тог места?

- а) хуманост, човечност, честитост, саосећајност
б) хуманост, неутралност, непристрасност, добровољност
в) хуманост, волонтирање, моралност, историчност
г) човекољубље, ефикасност, милосрђе, идеализам

4. На колико основних принципа (вредности) почива Црвени крст?

- а) 1   в) 7
б) 3   г) 10

5. Која су три саставна дела Црвеног крста?

- а) Комитет петорице, Светски Црвени крст и Црвени крст Србије
б) Међународни комитет Црвеног крста, национална друштва Црвеног крста и Међународна федерација друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца
в) Запослени у Црвеном крсту, Волонтери Црвеног крста и Чланови Црвеног крста
г) Међународни Црвени крст, Државни Црвени крст и Црвени крст у општинама

6. У ком швајцарском граду се налазе међународна седишта Црвеног крста?

- а) у Женеви
б) у Цириху
в) у Зермату
г) у Луцерну

7. Како је настао знак црвеног крста?

- а) у знак поштовања према хришћанској вери
- б) као симбол отворене кутије у коју се пакује помоћ за сиромашне људе
- в) то је било толико давно да се нико не сећа како се то догодило
- г) обрнута швајцарска застава, у знак поштовања према земљи рођења Анрија Динана

8. У неким земљама се уместо црвеног крста користе други знаци. Који?

- а) црвени орао и црвени месец
- б) црвени полумесец и црвени кристал
- в) црвени драгуљ и црвени мач
- г) црвена јабука и црвени ждрал

9. Које године је основан Црвени крст Србије?

- а) 1870. године
- б) 1998. године
- в) 1941. године
- г) 1876. године

10. Како се звао оснивач Црвеног крста Србије?

- а) Анри Динан
- б) Ернест Хемингвеј
- в) др Владислав Ђурђевић
- г) др Владан Ђорђевић

11. Ко може да буде волонтер у Црвеном крсту?

- а) сви који желе
- б) само они који су завршили факултет
- в) само незапослени, јер имају доста слободног времена
- г) само они које позову запослени у Црвеном крсту

12. Ког датума се у целом свету обележава Дан Црвеног крста?

- а) 9. јануара
- б) 8. маја
- в) 16. јула
- г) 11. септембра

13. Црвени крст обезбеђује:

- а) помоћ у несрећама (поплаве, земљотреси, оружани сукоби и сл.)
- б) помоћ сиромашним грађанима
- в) јединице крви за болесне
- г) обуке из прве помоћи за све грађане
- д) све наведено и још више од тога

Одговори за историјат Црвеног крста:
1 – Анри Динан; 2–г; 3–б; 4–в; 5–б; 6–а; 7–г; 8–б; 9–г; 10–г; 11–а; 12–б; 13–д

ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА

ДОБРОВОЉНО ДАВАЛАШТВО КРВИ

Пажљиво прочитајте питања и понуђене одговоре.
Размислите о одговорима пре него што их упишете.
Срећно!

1. Које су четири основне крвне групе код људи?

- а) А, Б, БО, О
- б) А, Б, АБ, О
- в) БА, АБ, А, О
- г) РХ, ОБ, А, Б

2. Да ли особа мора да зна која је крвна група да би могла да буде добровољни давалац крви?

- Да   Не

3. Да ли особа мора да зна која је крвна група да би могла да прими трансфузију крви?

- Да   Не

4. Колико најмање година мора да има неко ко хоће да добровољно дâ крв?

- а) 12
- б) 18
- в) 21
- г) 30

5. Колико често неко може да даје крв?

- а) једном у животу
- б) једном годишње
- в) два пута годишње
- г) четири пута годишње

6. Шта значи реч ТРАНСФУЗИЈА?

- а) губитак крви услед озбиљних болести
- б) процес преношења крви из крвног система једне у крвни систем друге особе
- в) недостатак црвених крвних зрнаца
- г) употреба одређених витамина и минерала у лечењу карцинома

7. Колико акција давања крви дневно у Србији организују Црвени крст и службе за трансфузију крви?

- а) 10–30
- б) 30–40
- в) 40–45
- г) 50–70

8. Да ли у Србији увек има довољно залиха крви?

Да   Не

9. Колико јединица крви је дневно потребно у Србији?

- а) 300
- б) 1.000
- в) 500
- г) 70.500

10. Којим пацијентима је потребна трансфузија крви?

- а) жртвама саобраћајних удеса
- б) онима које чека операција
- в) пацијентима који болују од рака
- г) свима горе наведеним

11. Колико често Црвени крст организује акције добровољног давања крви?

- а) чим се неко разболи, па му је потребна трансфузија
- б) током масовних катастрофичних догађаја
- в) када се пријави довољно добровољних давалаца
- г) свакодневно

Одговори за добровољно давањство крви:
1–6; 2–Не; 3–Не; 4–6; 5–г; 6–6; 7–г; 8–Не; 9–6; 10–г; 11–г;

ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА

ПРВА ПОМОЋ

Пажљиво прочитајте питања и понуђене одговоре.
Размислите о одговорима пре него што их упишете.
Срећно!

1. Који је број телефона Хитне помоћи?

- а) 192   в) 194
- б) 914   г) 193

2. У којој ситуацији НИЈЕ потребно звати Хитну помоћ?

- а) особа се гуши
- б) особа има озбиљну алергијску реакцију
- в) особа обилно крвари
- г) особа се посекала на папир

3. Шта НИЈЕ потребно да кажеш када позовеш Хитну помоћ?

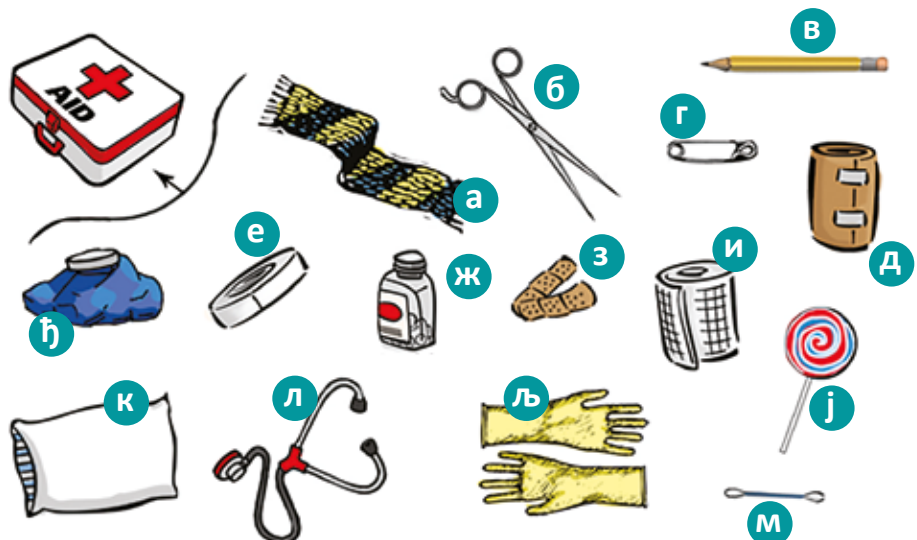
- а) своје име
- б) адресу најближе болнице
- в) своју адресу
- г) зашто зовеш

4. У случају да се посечеш, шта треба да урадиш да зауставиш крварење?

- а) сачекаш да се рана осуши
- б) испереш рану под млазом воде из чесме
- в) обришеш крв чистом газом
- г) притиснеш рану чистом газом

5. Заокружи слова којима су означени предмети које чине садржај кутије за прву помоћ

- а)   з)
- б)   и)
- в)   ј)
- г)   к)
- д)   л)
- ђ)   љ)
- е)   м)
- ж)   н)

6. Како зауставити крварење из носа?

- а) бацити главу уназад и сачекати неколико минута
- б) прстима што јаче запушити обе ноздрве
- в) главу погнути напред и корен носа притиснути помоћу два прста
- г) дубити на глави

7. Како санирати опекотину?

- а) намазати опекотину уљем
- б) опечено место ставити под млаз топле воде
- в) опечено место држати под млазом хладне воде барем 10 минута
- г) дувати у опечено место док бол не прође

8. У којој организацији може бесплатно да се похађа обука из прве помоћи?

- а) у локалном дому здравља или болници
- б) у Хитној помоћи
- в) у Црвеном крсту
- г) не постоје такве обуке

9. Ако нека особа добије топлотни удар, шта ћеш да предузмеш?

- а) преместићеш је у хлад
- б) даћеш јој да попије воду
- в) даћеш јој лед да се расхлади
- г) све горе набројано

10. На линији на крају назива знака упиши број којим је означен знак:

- а) знак за особе са инвалидитетом _____
- б) опрез, клизав под _____
- в) опасност, струја _____
- г) кутија за прву помоћ _____
- д) излаз у случају пожара _____
- ђ) забрана ложења ватре _____
- е) знак за општу опасност _____
- ж) опасне хемикалије _____
- з) забрањено пушење _____

11. Попуните празна поља у реченици: На месту несреће ви треба да:

- а) реагујете _ р _ _ .
- б) будете с _ _ _ _ н _ , то је веома важно.
- в) проверите да ли је особа _ _ _ с н _ и да ли _ _ ш _ .
- г) не _ _ м _ _ _ т _ ни особу ни њену одећу.
- д) проверите да ли је особи к _ _ _ _ н _ .
- ђ) затражите од неког да позове Х _ _ _ _ _ м _ _ .

Одговори за прву помоћ: 1-в; 2-г; 3-б; 4-г; 5-б; 6-в; 7-в; 8-в; 9-г; 10-а) ка 3); 2, 7, 5, 3, 4, 6, 8, 9, 1, 11 – а) брзо; б) смирени; в) свесна, дивеш; г) итерацион; д) Хитној помоћи; е) Хитној помоћи

Завршна реч

Поштовани наставници,

На крају, још једном желимо да вам се најдубље захвалимо што сте одлучили да са својим ученицима изведете радионице Црвеног крста.

Радионице можете применити онако како су овде представљене, али и на друге начине – можете их прилагодити сходно свом искуству и познавању властитог одељења.

Позивамо вас да на крају са нама поделите своја искуства у реализацији ових радионица са ученицима. Укључите све варијације, предложене сугестије, позитивне коментаре и слично, како бисте нам помогли у даљем развоју овог програма и омогућили да и други имају користи од вашег искуства.

Такође, уколико будете имали било какав проблем са овим радионицама, ако вам буду потребни додатне информације и материјали или једноставно пожелите да нас информишете о својим искуствима, можете да нам пошаљете имејл на beograd@redcross.org.rs.

Унапред се радујемо вашим дописима, на које ћемо се потрудити да одговоримо у најкраћем року.

Ваш Црвени крст Београд

Контактирајте нас

Назив организације	Адреса	Телефон	Имејл-адреса
ЦРВЕНИ КРСТ БЕОГРАД	Симина 19	2620-616	beograd@redcross.org.rs
Црвени крст Барајево	Барајевска 1	8302-177	barajevo@redcross.org.rs
Црвени крст Вождовац	Устаничка 64/XIII	245-6616	vozdovac@redcross.org.rs
Црвени крст Врачар	Радослава Грујића 21	2456-557	vracar@redcross.org.rs
Црвени крст Гроцка	Булевар ослобођења 47	8500-940	grocka@redcross.org.rs
Црвени крст Звездара	Јагићева 5	2450-154	zvezdara@redcross.org.rs
Црвени крст Земун	Савска 2	3161-880	zemun@redcross.org.rs
Црвени крст Лазаревац	Краља Петра Првог 3	8122-368	lazarevac@redcross.org.rs
Црвени крст Младеновац	Краља Петра Првог 117	8231-133	mladenovac@redcross.org.rs
Црвени крст Нови Београд	Омладинских бригада 4	2670-920	novibeograd@redcross.org.rs
Црвени крст Обреновац	Војводе Мишића 176	8721-272	obrenovac@redcross.org.rs
Црвени крст Палилула	Цвијићева 75	2769-150	palilula@redcross.org.rs
Црвени крст Раковица	Мишка Крањца 2а	3565-208	rakovica@redcross.org.rs
Црвени крст Савски венац	Дурмиторска 12	2646-652	savskivenac@redcross.org.rs
Црвени крст Сопот	Кнеза Милоша 41	8251-380	sopot@redcross.org.rs
Црвени крст Стари град	Студентски трг 18	2628-882	starigrad@redcross.org.rs
Црвени крст Сурчин	Маршала Тита 2	060/604-0530	surcin@redcross.org.rs
Црвени крст Чукарица	Владимира Радовановића 2	3556-241	cukarica@redcross.org.rs

За више информација у вези са Квизом
Шта знаш о Црвеном крсту
контактирајте:

Црвени крст Београд

Програм за подмладак и омладину

Адреса: Симица 19/III спрат, 11000 Београд
Телефони: 011/2620-616; 011/3032-115, локал 400
Имејл: beograd@redcross.org.rs
Веб-сајт: www.crvenikrst011.org.rs
Фејсбук: facebook.com/crvenikrst.beograd
Инстаграм: instagram.com/redcrossbelgrade

Црвени крст Београд
Red Cross of Belgrade

1876